

Sensitiivinen kohtaaminen muistityössä

Siiri Jaakson & Ann-Ly Palosaari

Kulttuurinen Moninaisuus -Muistikeskus ry, MUKES

HELSINKI sosiaali-, terveyden- ja pelastusalan ammattilaiset koulutuspäivä, 24.4.2024

Kulttuurinen
Moninaisuus
-Muistikeskus ry

MUKES .fi

JAAKSON SIIRI

Toiminnanjohtaja,
Kulttuurinen Moninaisuus .Muistikeskus ry, MUKES
siiri.jaakson@mukes.fi

PALOSAARI ANN-LY

Hankevastaava,
Kulttuurinen Moninaisuus -Muistikeskus ry, MUKES
ann-ly.palosaari@mukes.fi

Päivän ohjelma

- 9:00 - 9:15 Tervetuloa ja MUKES esittely
- 9:15 - 10:00 Suomen moninainen väestörakenne ja ikääntyvät vähemmistöt
- 10:00 - 10:20 Tauko
- Pariharjoitus: Empatian ja läsnäolon taitojen vahvistaminen
- 10.20 - 11.15 Sensitiivisen kohtaamisen teoriat ja perusteet
- 11:15 - 12:00 Eri kieli- ja kulttuurivähemmistön ikääntyvä muistivastaanotolla
- 12:00 - 13:00 Lounastauko
- 13:00 - 13:40 Osallistava draamaharjoittelu "Askel eteen"
- 13.40 - 14:00 Tauko
- 14:00 - 15:00 Oppimisen reflektointi
- 15.00 - 15.30 Yhteenveto

MUKES

Kulttuurinen Moninaisuus -Muistikeskus ry

- Perustettu 2020
- Ainoa Suomessa
- Sensitiivisen muistityön edelläkävijä
- Yhteistyö
- Kehittäminen
- Eri kieli- ja kulttuurivähemmistöjen tukeminen ja auttaminen
- Tiedon jakaminen ja kouluttaminen

Visio

MUKES visio on luoda yhteisöllinen ja inklusiivinen ympäristö, jossa sensitiivinen muistityö on keskeinen osa ikääntyvien vähemmistöjen hyvinvoinnin edistämässä Suomessa.

Slogan

Yhdistämme osaamisen, välittämisen ja yhteistyön – kohti moninaista sensitiivistä muistityötä ja aivoterveysten edistämistä elämänmittaisen hyvinvoinnin tueksi.

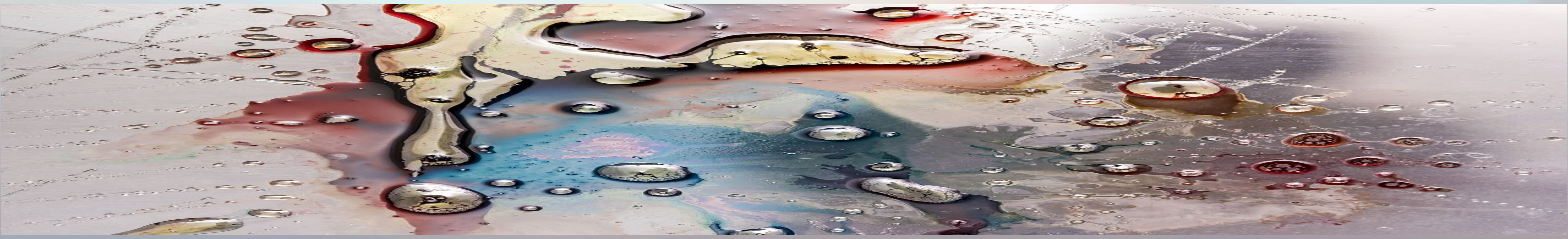
Toiminnan ydin

Kaikessa toiminnassamme asetamme asiakkaat keskiöön. Heidän tarpeidensa ymmärtäminen ja huomioiminen ohjaavat päätöksentekoamme. Pyrimme luomaan vahvan yhteyden yhteistyötahoihin ja asiakkaisiimme ja olemaan heille arvokas kumppani aivoterveysten tiellä.

Yhteenveto

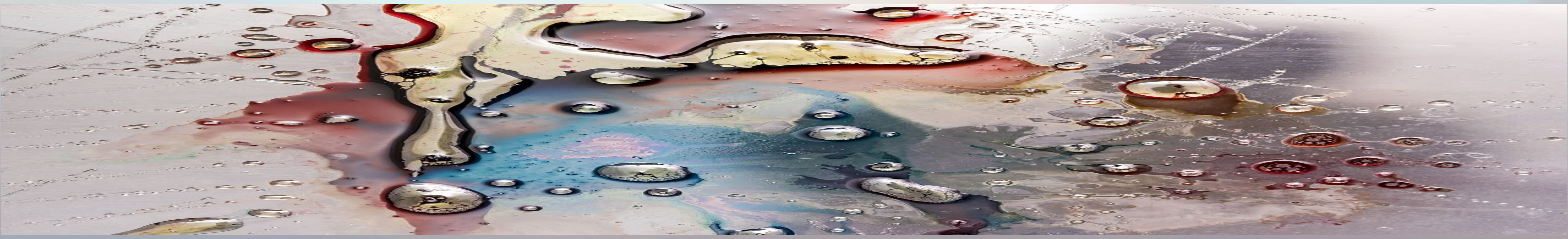
koulutuspäivän osallistujien odotuksista

- Uuden oppiminen ja näkökulmien laajentaminen erityisesti erilaisuuden ymmärtämisessä.
- Tietoa, rohkeutta ja varmuutta kohtaamisiin eri asiakasryhmien kanssa, erityisesti muistisairaiden kanssa.
- Käytännönläheiset vinkit ja konkreettiset esimerkit kohtaamistilanteista.
- Kohtaamistaitojen kehittäminen ja herkkyys eri kulttuuritaustojen ja muistisairauksien huomioimiseen.
- Verkostoituminen ja ajatusten vaihto muiden ammattilaisten kanssa.
- Lisätiedon ja työkalujen saaminen asiakastyöhön.

Yhteenveto osallistujien vastauksista: Mitä tarvitaan tulevaisuudessa?

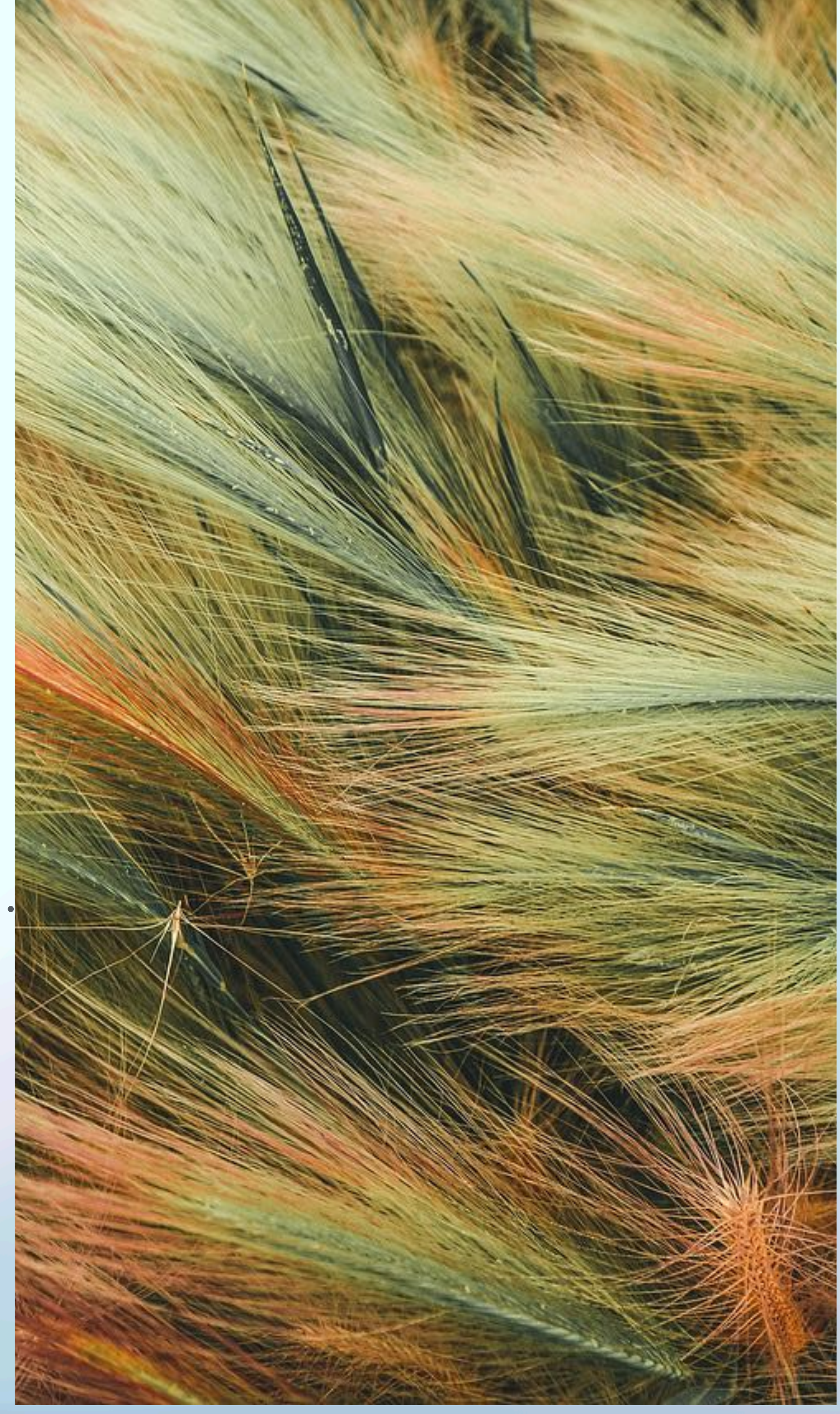
- Ymmärrys eri kulttuuritaustojen ja uskontojen vaikutuksesta ihmisten kanssa kommunikointiin ja hoitosuhteisiin.
- Kulttuurien tuntemus ja kulttuurisensitiivisten työvälineiden käyttö.
- Monikulttuuristen asiakkaiden ja työntekijöiden kohtaamiseen tarvittavat työkalut ja menetelmät.
- Kommunikointitaitojen kehittäminen eri kieliryhmien kanssa, tarvittaessa tulkkauksen käyttö ja hoitosanaston hallinta eri kielillä.
- Joustavuus, rohkeus ja ennakkoluulottomuus erilaisten ihmisten ja taustojen kohtaamisessa.
- Psykososiaalisen tuen tarjoaminen ja erilaisuudesta keskusteleminen.
- Valmiudet työskennellä muistisairaiden ja eri kulttuuritaustaisten asiakkaiden kanssa, mukaan lukien haastavien tilanteiden hallinta ja uusien työmenetelmien omaksuminen.

Suomen moninainen väestörakenne ja ikääntyvät vähemmistöt

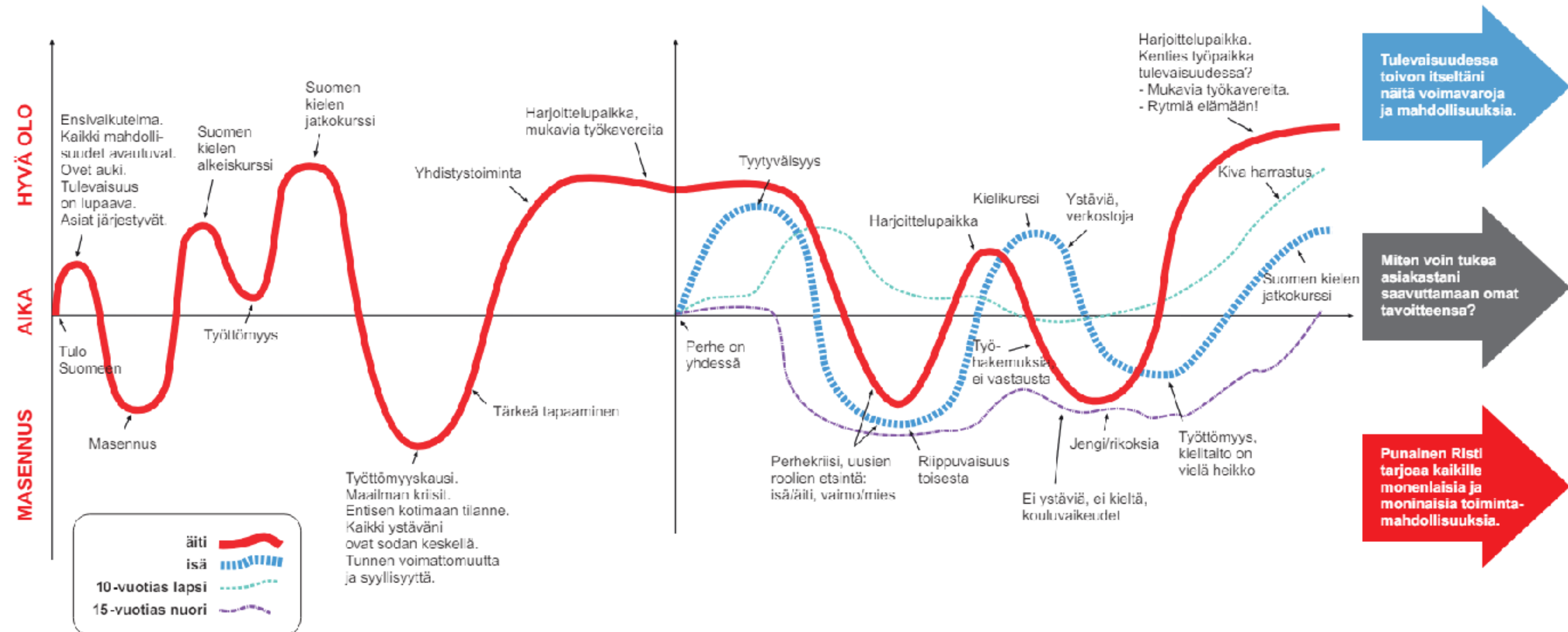
Suomen ja Helsingin väestörakenne

- Vieraskielisiä Suomessa 2022 lopussa 495992 hlö
- Kunnittain tarkasteltuna vieraskielisten osuus väestöstä oli korkein Vantaalla, 25%, Espoossa, 22%, Närpiössä, 20% sekä Helsingissä, 18 %
- Määrä on kaksinkertaistunut 11 vuodessa
- Joka vuosi noin 4500 vieraskielistä täyttää 55 vuotta
- Helsingin vieraskielisten yleisin äidinkieli on venäjä. Seuraavaksi yleisimmät äidinkielet olivat somali, viro ja arabia. Lähes puolet vieraskielisistä puhui äidinkielenään jotakin näistä neljästä yleisimmästä kielestä.
- Helsinki: Vieraskielisiä 45-65 v 22603 hlö, +65v 5190 hlö vieraskielisiä yhteensä 109 254. (2020)

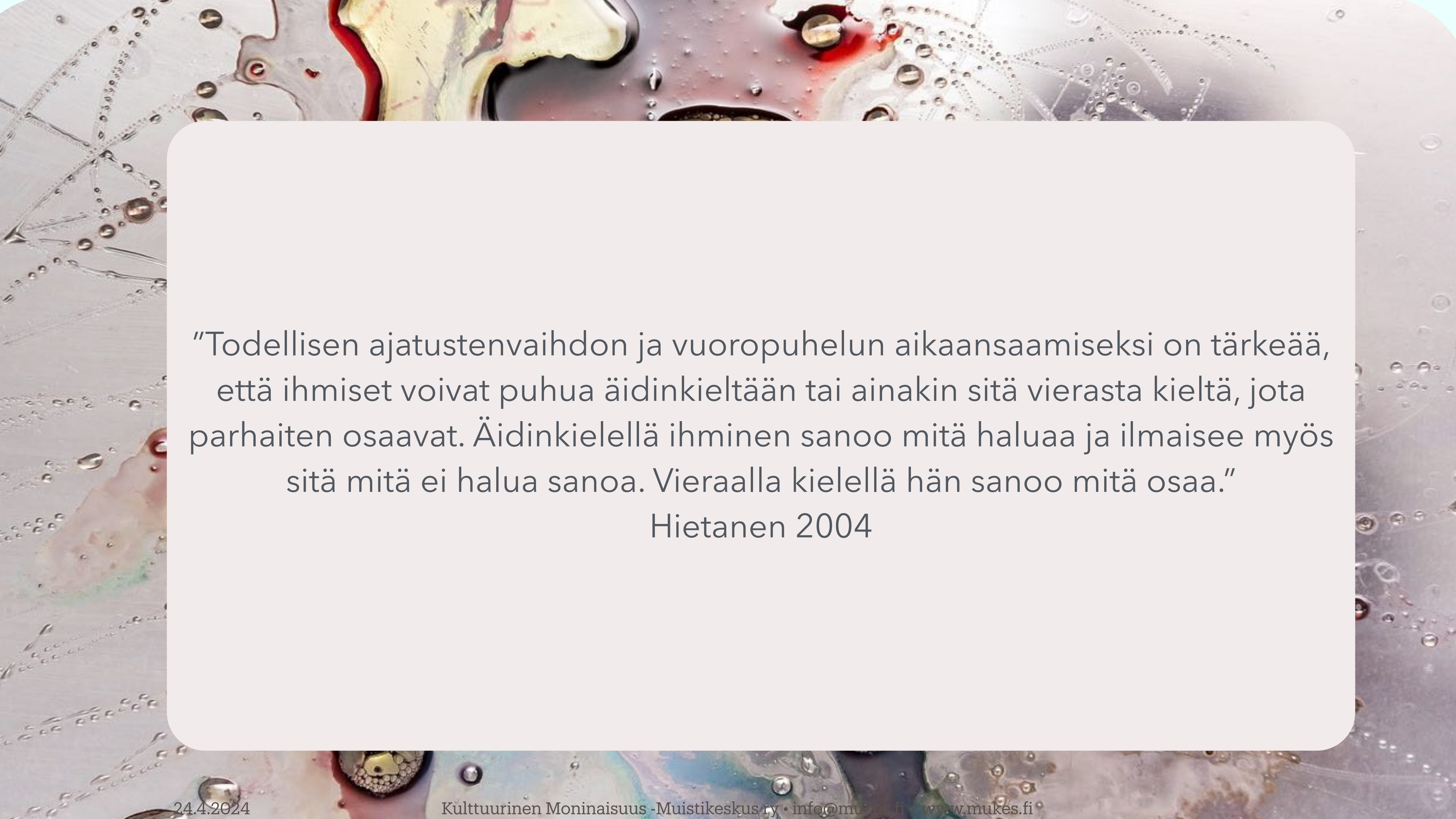
Kotoutumiskaari

Kotoutuminen on prosessi

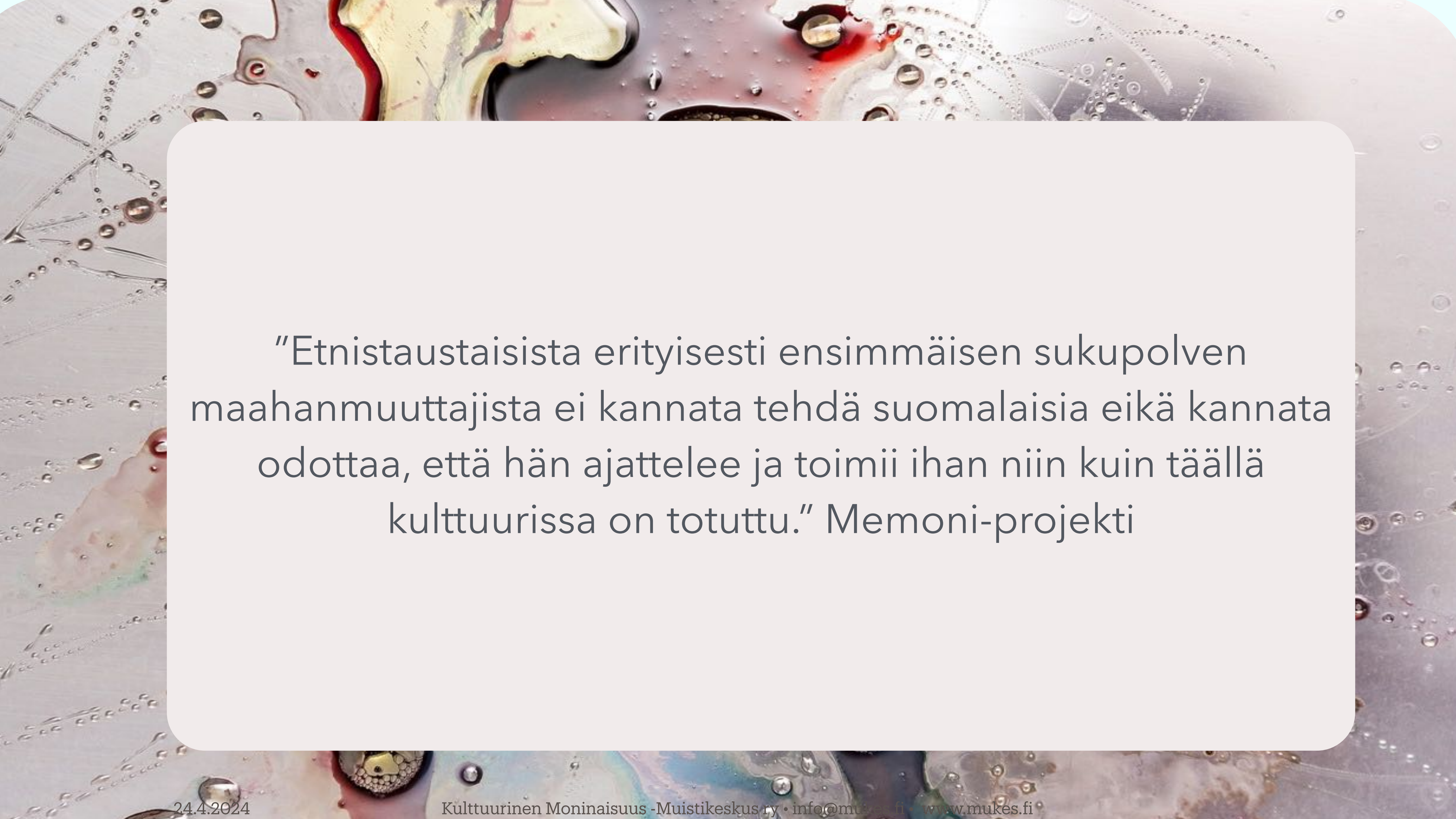
Keitä he ovat?

The background of the slide is an abstract, artistic composition. It features a dense field of small, clear water droplets of various sizes, some of which are in sharp focus, creating a sense of depth. Interspersed among these droplets are soft, ethereal patterns of color, including shades of red, yellow, and blue, which appear to be part of a larger, fluid design. The overall effect is one of organic complexity and visual texture.

“Todellisen ajatustenvaihdon ja vuoropuhelun aikaansaamiseksi on tärkeää, että ihmiset voivat puhua äidinkieltään tai ainakin sitä vierasta kieltä, jota parhaiten osaavat. Äidinkielellä ihminen sanoo mitä haluaa ja ilmaisee myös sitä mitä ei halua sanoa. Vieraalla kielellä hän sanoo mitä osaa.”

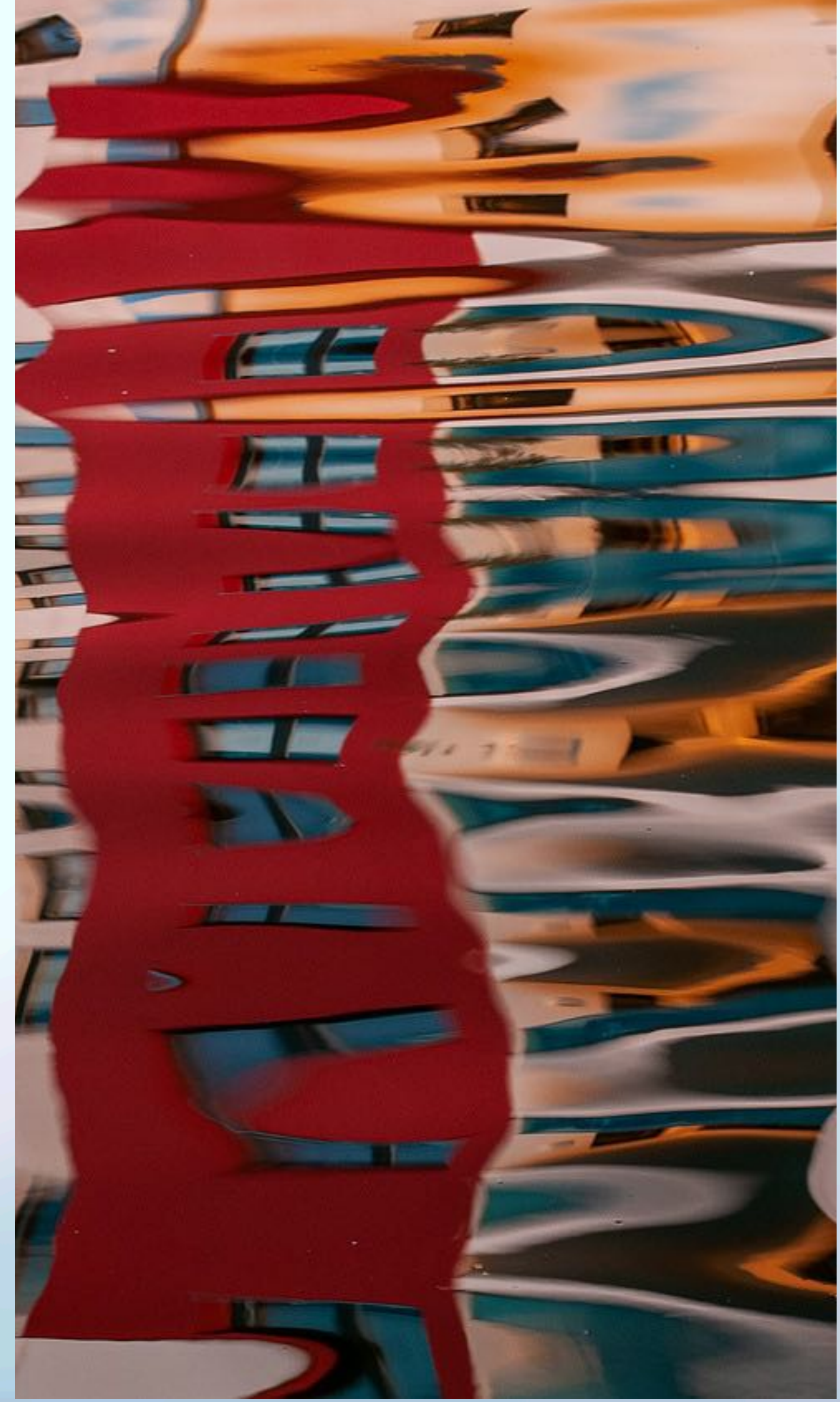
Hietanen 2004

The background of the slide is an abstract, artistic composition. It features a dense field of small, clear water droplets of various sizes, some of which are in sharp focus, creating a sense of depth. Interspersed among these droplets are soft, ethereal patterns in shades of red, yellow, and blue, resembling ink or paint that has been gently spread or dripped onto a surface. The overall effect is one of organic complexity and delicate beauty.

“Etnistaustaisista erityisesti ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajista ei kannata tehdä suomalaisia eikä kannata odottaa, että hän ajattelee ja toimii ihan niin kuin täällä kulttuurissa on totuttu.” Memoni-projekti

Ikääntyvät vieraskieliset ja heidän haasteensa

- kielitaidon puute
- ei osaa hakea apua
- koulutustaso
- yksinäisyys
- erilaisia kulttuuriin liittyviä uskomuksia ja tapoja
- erilaiset elämäntilanteet
- vaikea on tavoittaa
- Ei ole aktiivisia
- ovat jääneet työelämän ulkopuolelle

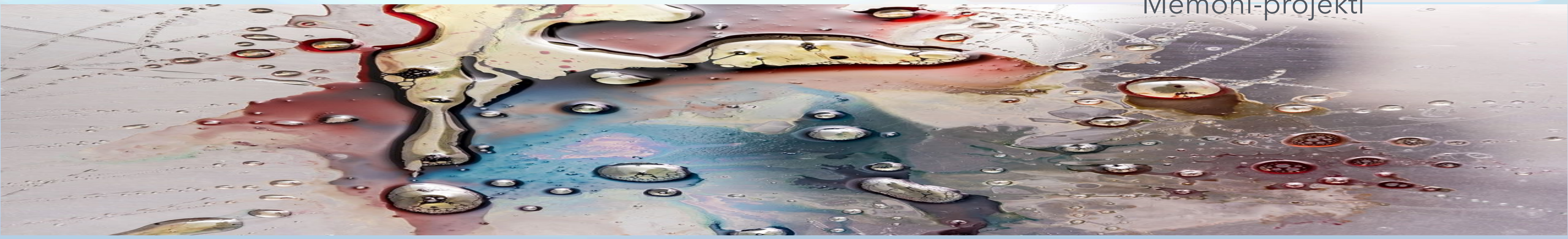

Mitä me tiedämme heistä

- Eri sukupolvien arvojen muutos
- Avun saanti ja antaminen
- Eliniän odote vaihtelee maittain
- He eivät aina saa tietoa itselleen ymmärrettävässä muodossa
- Ikääntyneet maahanmuuttajat joutuvat samanaikaisesti sopeutumaan vanhenemisen ja uuden ympäristön tuomiin muutoksiin ja haasteisiin, siksi heidän asemansa on erityisen haavoittuva
- Ikääntyneet maahanmuuttajat ovat erityisen alttiita sosiaaliselle eristäytymiselle
- Vuorovaikutusverkostot ovat kaventuneet

”Joissakin kulttuureissa uskonto vaikuttaa paljon siihen, miten asioihin suhtaudutaan. Siihen ammattilaisilla on vähän mahdollisuuksia vaikuttaa suoraan. Uskonnossa on omat rituaalit kuten rukoulu, sisäinen hierarkkinen järjestys ja oma persoonallisuus vaikuttavat paljon työn tuloksiin. Esimerkiksi somaliryhmissä on ollut rukousaika ja muita on pyydetty poistumaan tilasta silloin. Tämänkaltaisen ymmärrys ja tilan antaminen edistää yhteistyötä.”

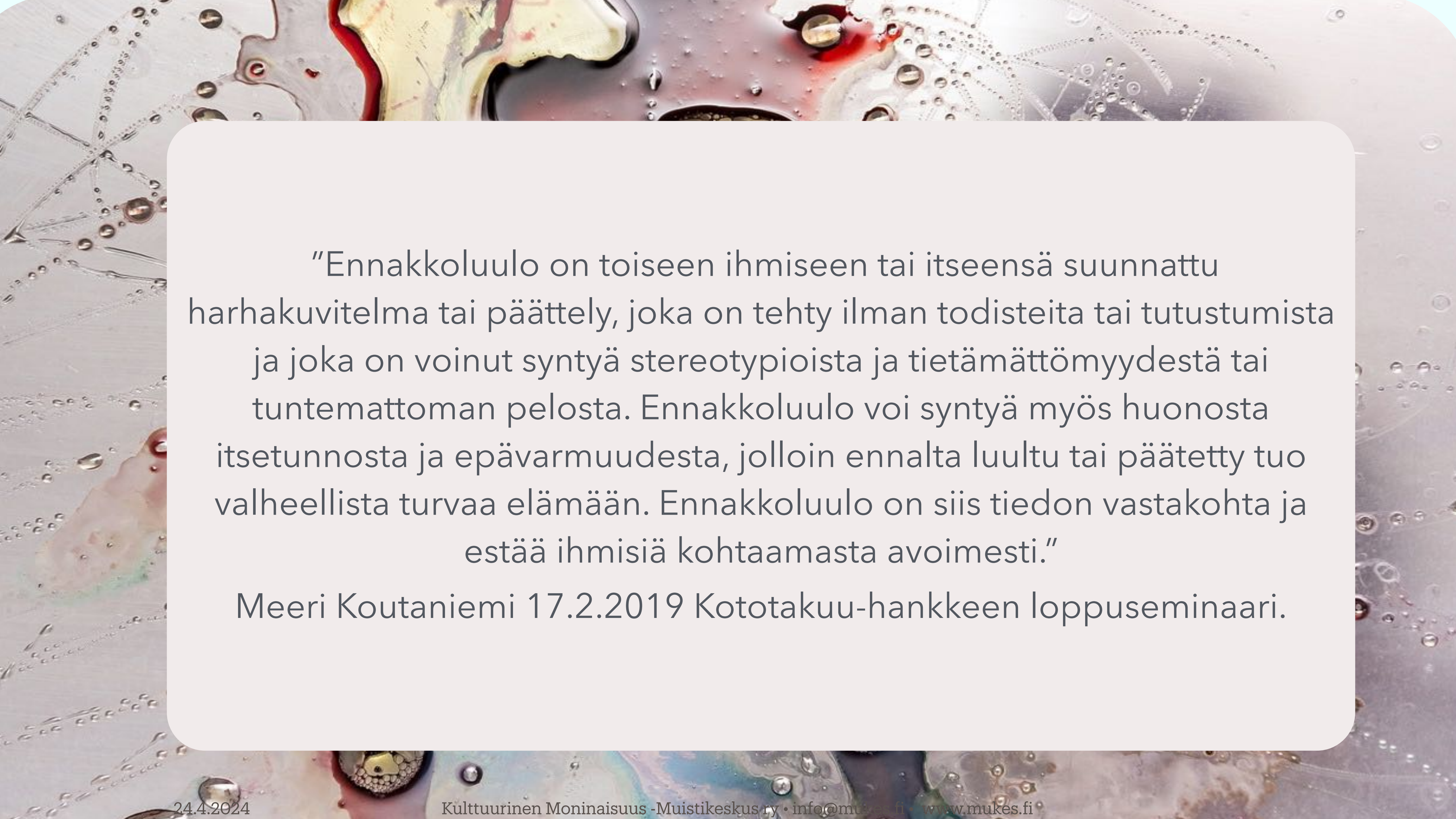
Memoni-projekti

Palvelujärjestelmä

- Suomen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestelmä on monimutkainen
- Palvelujärjestelmän toimintalogiikka voi olla hyvin erilainen kuin kotimaassa
- Palvelujärjestelmä toimii siten, että siinä edetään kevyemmistä palveluista asteittain raskaampiin
- Palvelujärjestelmämme olettaa, että ihmiset ovat omatoimisia ja itseohjautuvia
- Yhteiskunnassa on vahva läheisolettama, eli oletus siitä, että kaikilla on joku läheinen, omainen tms. joka voi auttaa erilaisissa palveluissa.

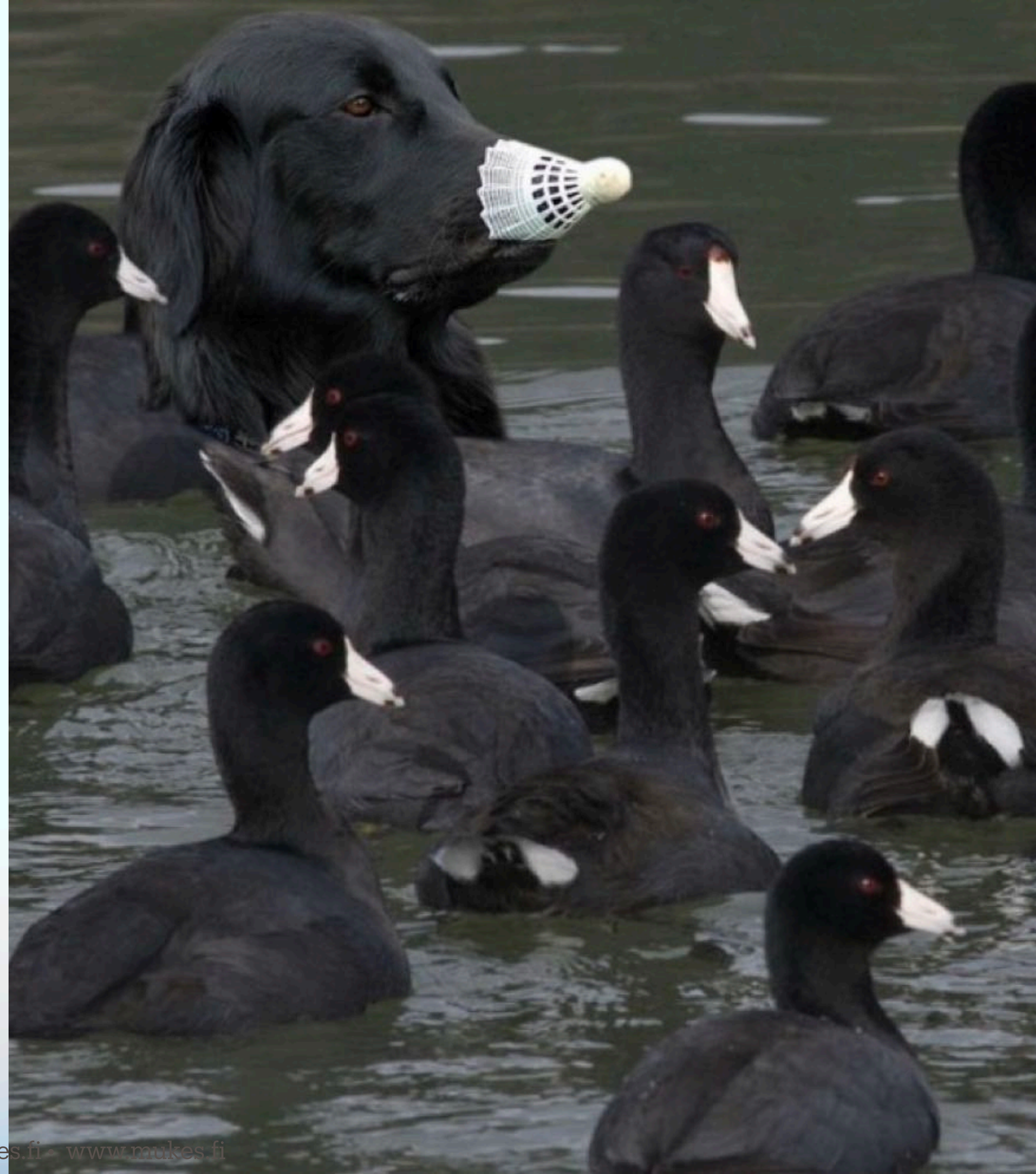
“Ennakkoluulo on toiseen ihmiseen tai itseensä suunnattu harhakuvitelma tai päättely, joka on tehty ilman todisteita tai tutustumista ja joka on voinut syntyä stereotyyppioista ja tietämättömyydestä tai tuntemattoman pelosta. Ennakkoluulo voi syntyä myös huonosta itsetunnosta ja epävarmuudesta, jolloin ennalta luultu tai päätetty tuo valheellista turvaa elämään. Ennakkoluulo on siis tiedon vastakohta ja estää ihmisiä kohtaamasta avoimesti.”

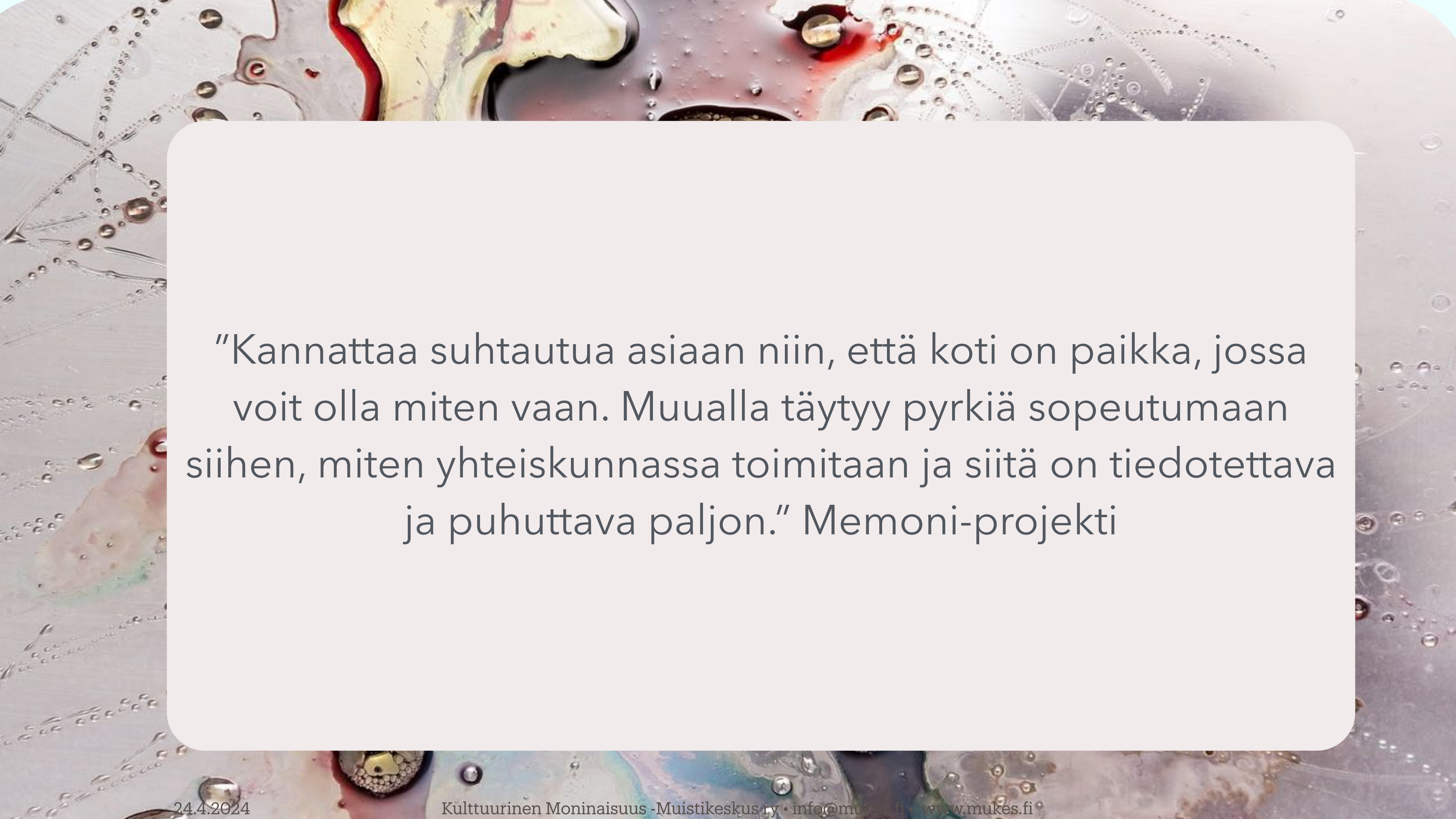
Meeri Koutaniemi 17.2.2019 Kototakuu-hankkeen loppuseminaari.

Samalaisuus ja erilaisuus

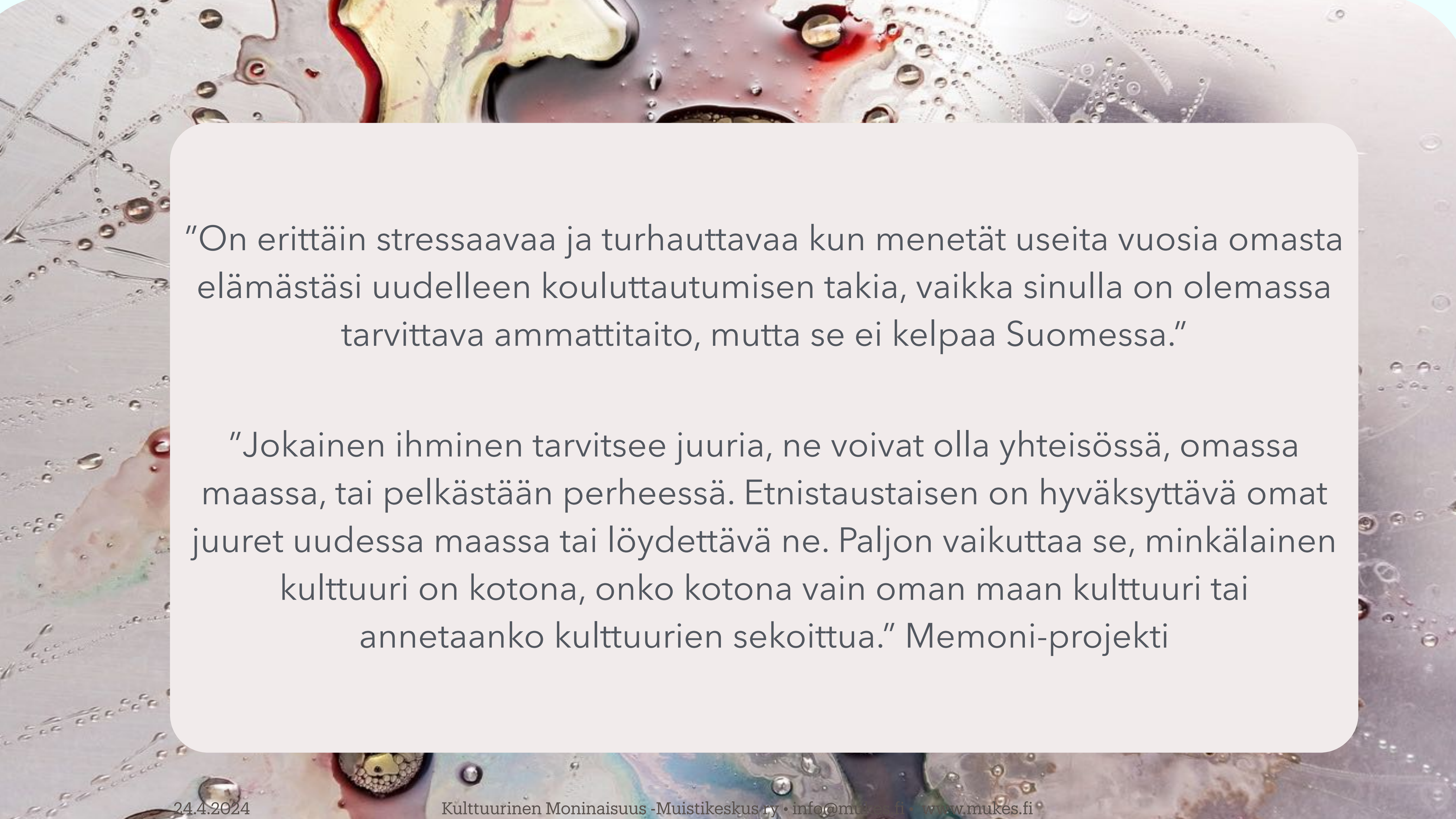
Esimerkki suomalainen kulttuuri:

- Sisu
- Luontosuhde
- Hiljaisuus ja tila
- Sauna
- Juhlat ja perinteet
- Tasa-arvo ja yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus

The background of the slide is an abstract, artistic composition. It features a dense field of small, clear water droplets of various sizes, some of which are in sharp focus, creating a sense of depth. Interspersed among these droplets are larger, irregular shapes in shades of yellow, red, and blue, resembling ink or paint splatters. The overall effect is a complex, textured pattern that changes as the viewer's perspective shifts.

“Kannattaa suhtautua asiaan niin, että koti on paikka, jossa voit olla miten vaan. Muualla täytyy pyrkiä sopeutumaan siihen, miten yhteiskunnassa toimitaan ja siitä on tiedotettava ja puhuttava paljon.” Memoni-projekti

“On erittäin stressaavaa ja turhauttavaa kun menetät useita vuosia omasta elämästäsi uudelleen kouluttautumisen takia, vaikka sinulla on olemassa tarvittava ammattitaito, mutta se ei kelpaa Suomessa.”

“Jokainen ihminen tarvitsee juuria, ne voivat olla yhteisössä, omassa maassa, tai pelkästään perheessä. Etnistaustaisen on hyväksyttävä omat juuret uudessa maassa tai löydettävä ne. Paljon vaikuttaa se, minkälainen kulttuuri on kotona, onko kotona vain oman maan kulttuuri tai annetaanko kulttuurien sekoittua.” Memoni-projekti

TAUKO

Pariharjoitus:

Empatian ja läsnäolon taitojen vahvistaminen

- Harjoitelkaa aktiivista kuuntelua.
- Jaa kahviparisi kanssa yksi tarina matkakokemuksestasi, joka herätti sinussa ihmetystä tai kummastusta.
- Kuuntele hänen tarinaansa, pyri asettumaan hänen asemaansa ja ymmärtämään hänen näkökulmansa.
- Keskustelkaa yhdessä omien kokemustenne ja kahviparisi tarinan pohjalta.

Miten voisimme ymmärtää toisiamme paremmin?

Millaisia tunteita kahviparisi saattoi kokea matkoillaan?

Millaisia tunteita hänen tarinansa herättävät sinussa?

Sanoittaa nämä tunteet!

Miten voisit olla kahviparillesi tukena?

Kertokaa toisillenne!

Miten voimme lisätä ymmärrystä ja myötätuntoa omassa elämässämme?

Keskustelu

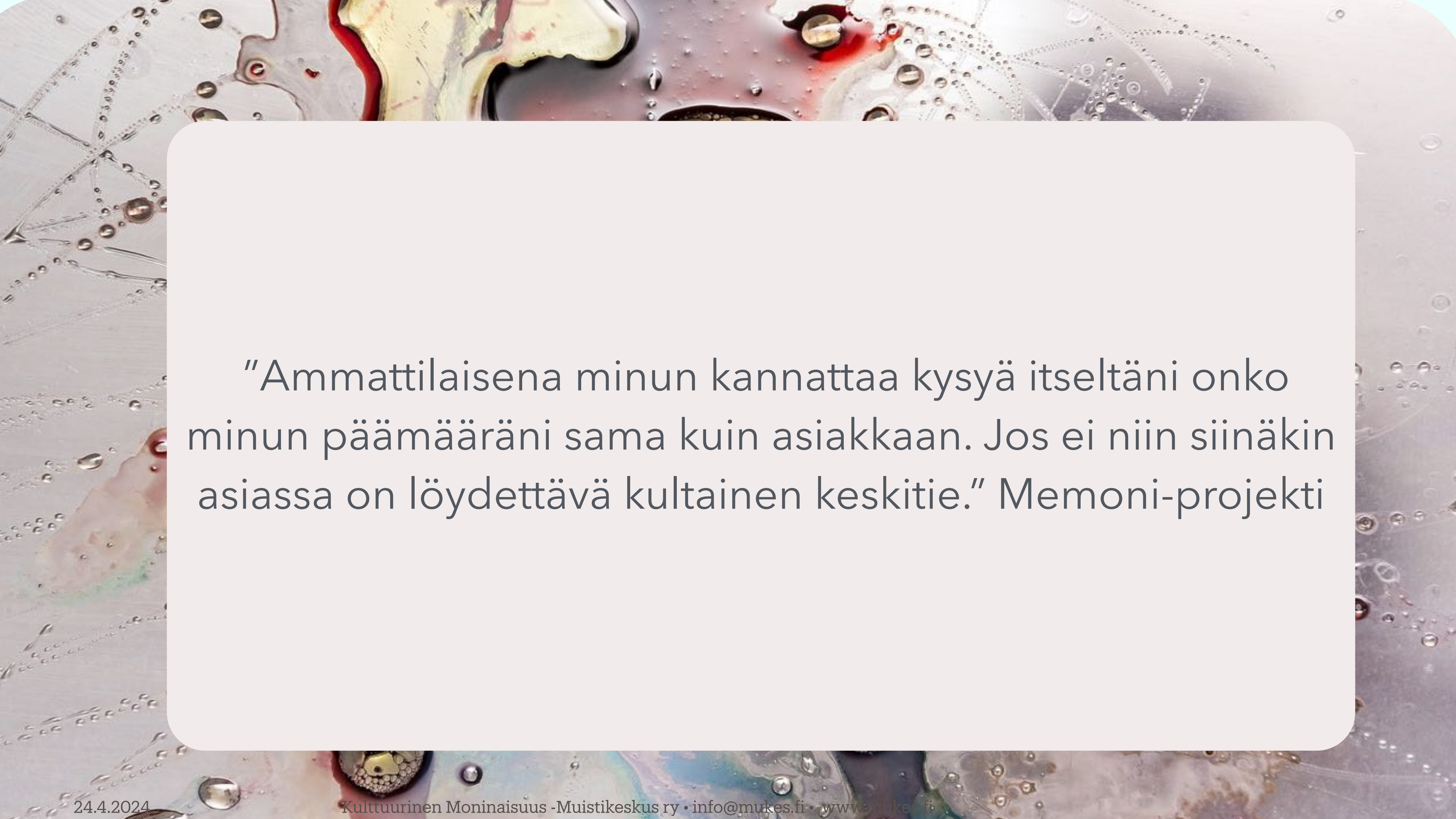
Millaisia tunteita hänen tarinansa herättävät sinussa?

Miten voimme lisätä ymmärrystä ja myötätuntoa omassa elämässämme?

Sensitiivisen kohtaamisen teoriat ja perusteet

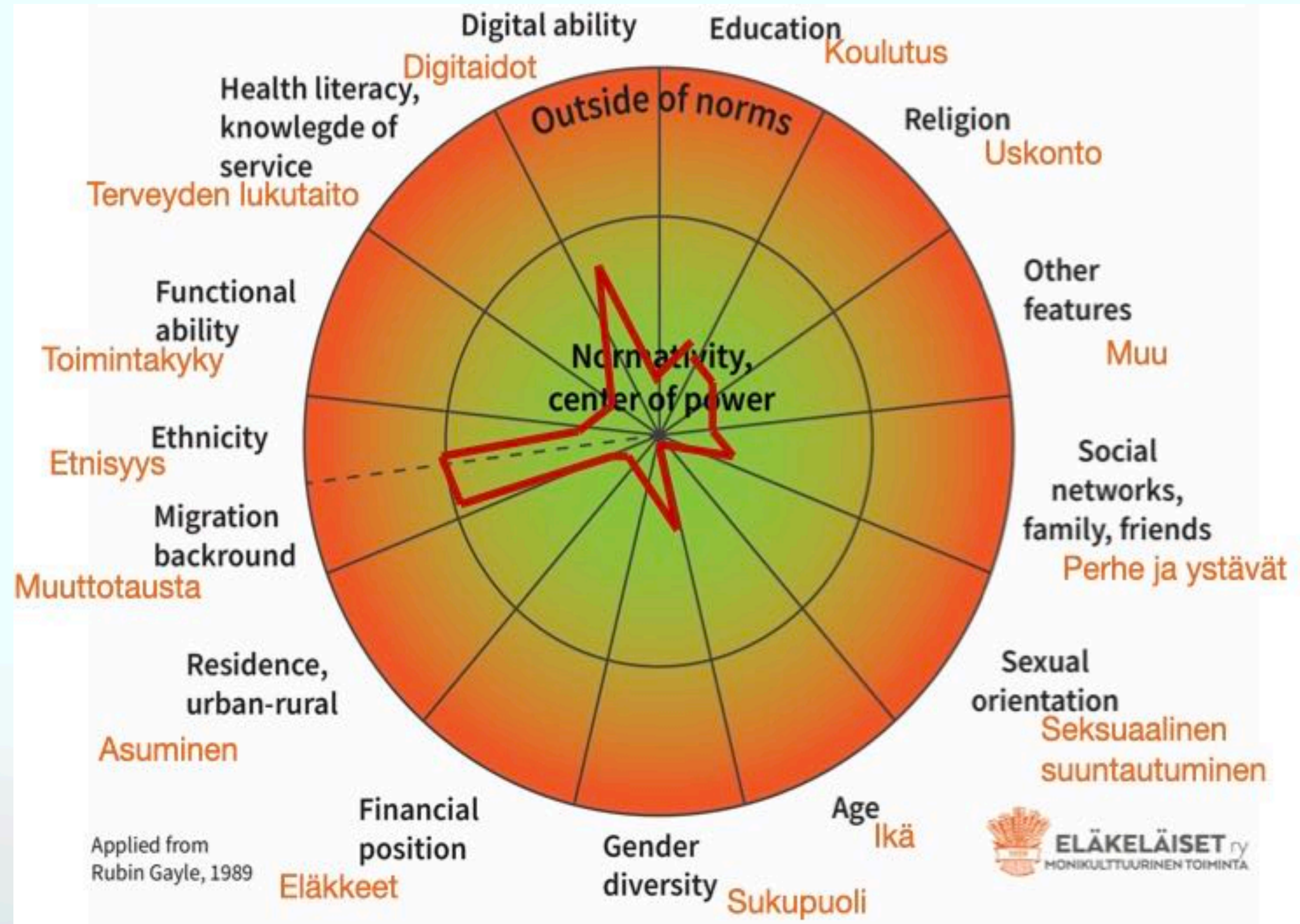
“Jokainen kohtaaminen kantasuomalaisen tai viranomaisen kanssa muokkaa maahanmuuttajan luottamusta ja käsitystä uudesta yhteiskunnasta.” Memoni-projekti

"Ammattilaisena minun kannattaa kysyä itseltäni onko minun päämääräni sama kuin asiakkaan. Jos ei niin siinäkin asiassa on löydettävä kultainen keskitie." Memoni-projekti

Korealaisessa kulttuurissa on ollut itsestäänselvyys, että lapset huolehtivat ikääntyneistä vanhemmistaan ja yleensä ottavat nämä luokseen asumaan. Periaatteessa suurin vastuu on vanhimmalla pojalla, mutta käytännön hoito on yleensä tyttärien vastuulla. Tyttäret antavat vanhemmilleen usein käytännön avun lisäksi emotionaalista tukea, esimerkiksi ilmaisevat arvostavansa vanhempiansa uhrauksia ja kuuntelevat näiden huolia. Perinteisesti tyttärillä on velvollisuus huolehtia myös appivanhemmistaan, tähän ei kuitenkaan nykypäivänä välttämättä olla valmiita. Aikuisten lasten mukaan vanhemmat ovat uhranneet oman elämänsä taloudellisesti lastensa eteen. Lapset näkevät huolenpidon takaisin maksuna vanhempien tekemistä uhrauksista. Osalla haastatelluista huolenpidon tarjoaminen ei ole niinkään oma valinta, vaan kulttuurin odotuksien sanelemaa. Tähän saattaa liittyä painostusta suvun muiden jäsenten taholta. (Yoo & Kim 2010)

Muuttuva moninaisuus

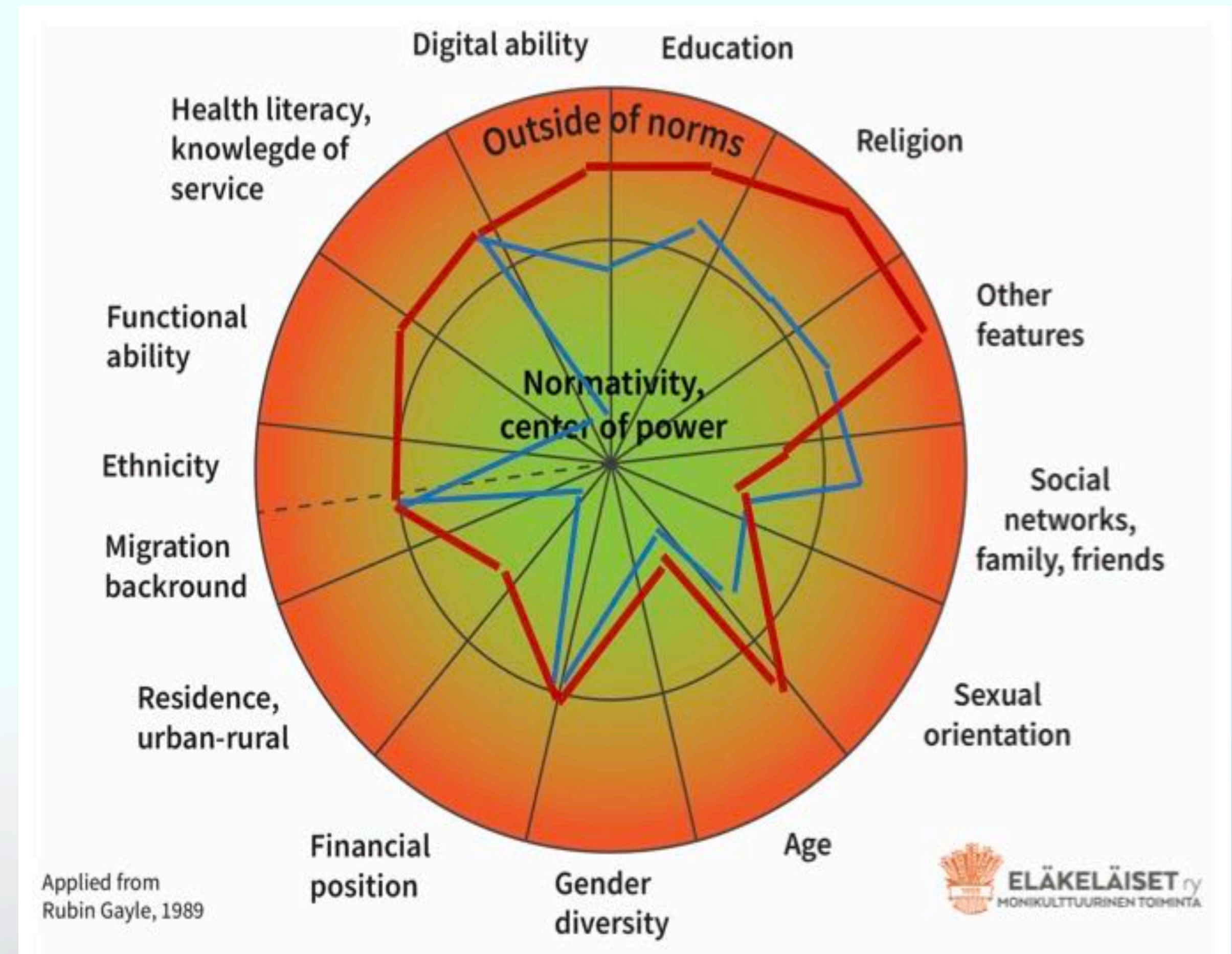
Monitahoinen ja kompleksinen kohtaaminen

Kuva: Satu Juvonen

Jin 69

Azizagha 76

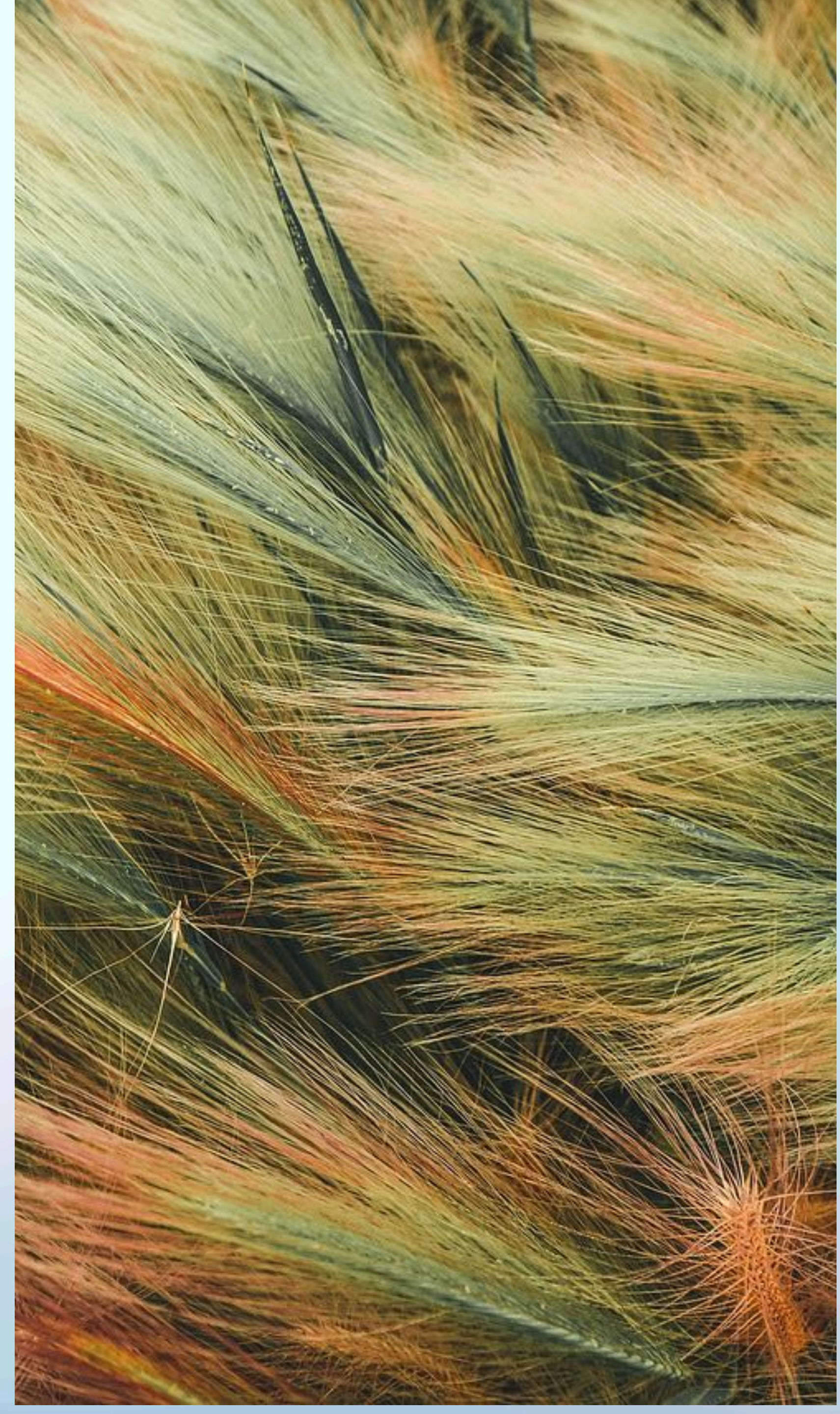

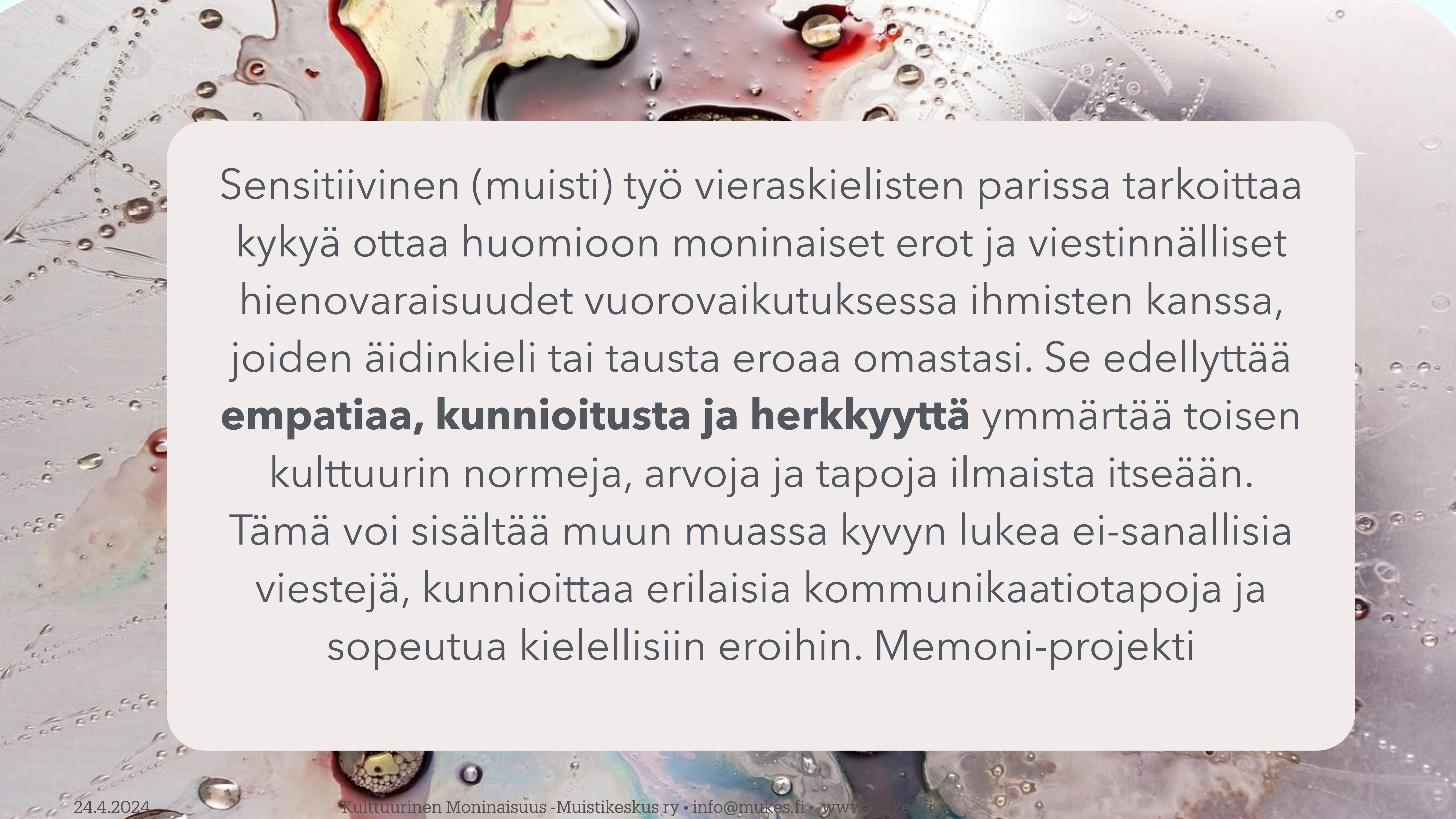
Ikääntyminen on monitahoinen prosessi, joka vaikuttaa ihmisiin eri tavoin biologisesti, psykologisesti ja sosiaalisesti

Vieraskielisten iäkkäiden voimavaroja laskevat:

- heikko kielitaito
- palvelujen tuntemattomuus
- vieras elämäntapa
- sosiaalisten verkostojen pienuus
- niukat taloudelliset resurssit
- digitaitojen puutteellisuus

Rönkkö 2019:13

Sensitiivinen (muisti) työ vieraskielisten parissa tarkoittaa kykyä ottaa huomioon moninaiset erot ja viestinnälliset hienovaraisuudet vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa, joiden äidinkieli tai tausta eroaa omastasi. Se edellyttää **empatiaa, kunnioitusta ja herkkyyttä** ymmärtää toisen kulttuurin normeja, arvoja ja tapoja ilmaista itseään. Tämä voi sisältää muun muassa kyvyn lukea ei-sanallisia viestejä, kunnioittaa erilaisia kommunikaatiotapoja ja sopeutua kielellisiin eroihin. Memoni-projekti

Moniulotteinen jäävuori - yksi osa moninaisuudesta

Vastaus:

”Esimerkiksi eräs asiakas aloitti ensimmäistä kertaa päivätoiminnan, hän oli epäileväinen päivätoiminnasta, pitkään yksin asunut ikääntynyt.

Asiakas oli epäsiisti, eikä ollut päässyt pesulle pitkään aikaan.

Kohtasin asiakkaan häntä arvostaen, ja huomasimme että huumorin kautta pääsimme hyvin juttuun. Tarjosin asiakkaalle mahdollisuutta päästä suihkuun ja sain hänelle puhtaat vaatteet.

Asiakas oli erittäin mielissään, ja nykyään käy mielellään päivätoiminnassa ja kertoo sen olevan viikon kohokohta.”

Vastaus:

"Onnistunut kohtaaminen on ollut sellainen, jonka jälkeen asiakas kiittää siitä, että on saanut hyvää palvelua, tarpeellista tietoa ja kokee oikeasti saaneensa apua, vaikka kielimuuri on ollut osittain vaikea. **Onnistumiseen kyseisen asiakkaan kohdalla johti se, että hän pyysin häntä kirjoittamaan asiansa minulle omalla kielellään** ja käytin sitten käännösohjelmaa varmistaakseni, mitä hän yrittää sanoa. Näin osasin kysyä myös tarkentavia kysymyksiä., Kaikkiin nopeisiin kohtaamisiin ei ole mahdollista saada tulkkia linjoille/paikalle, eikä työpaikallakaan välttämättä ole vuorossa juuri kyseistä kieltä puhuvaa ihmistä. Silloin voi yrittää luovasti pohtia, olisiko muita keinoja."

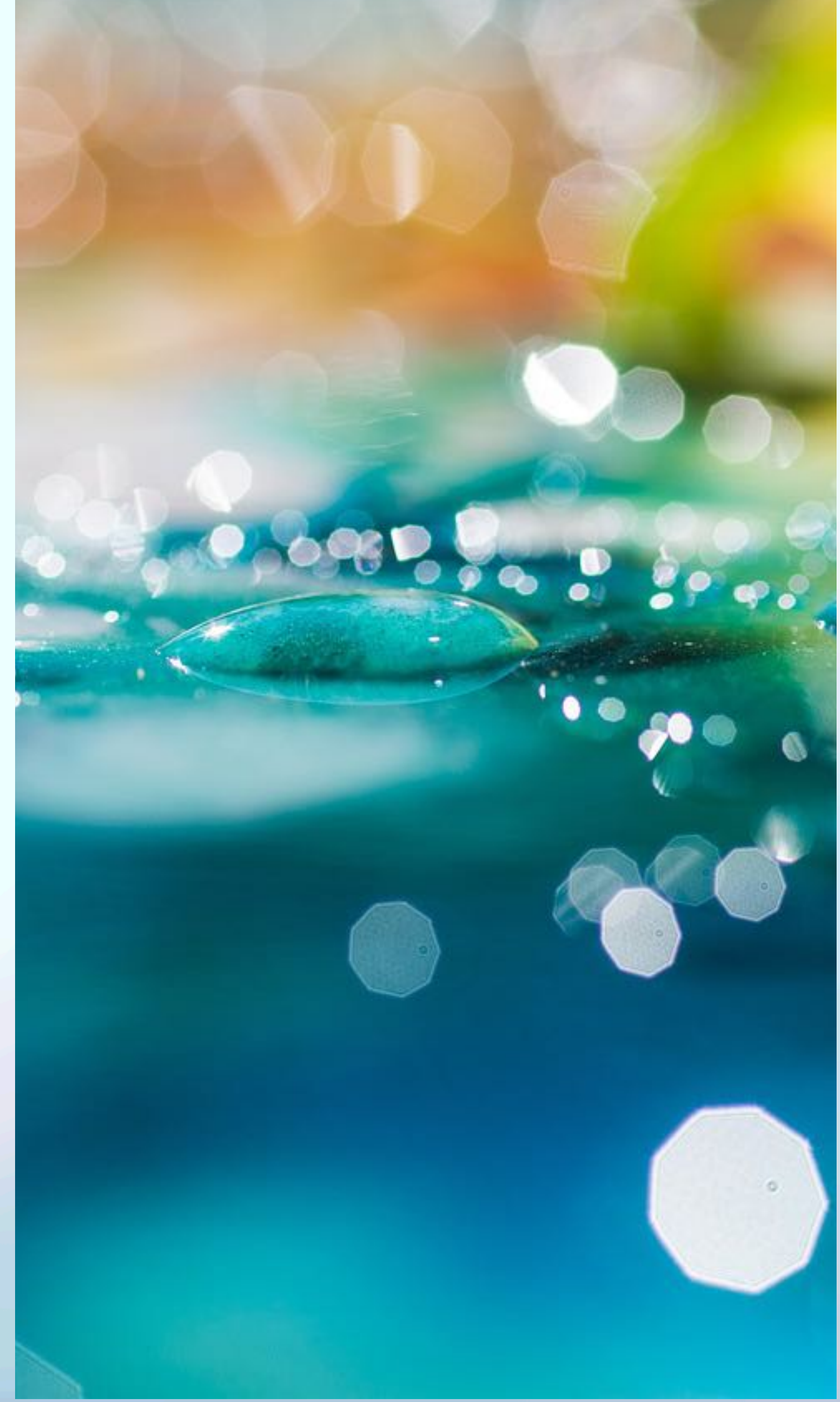
Yksinäisyys

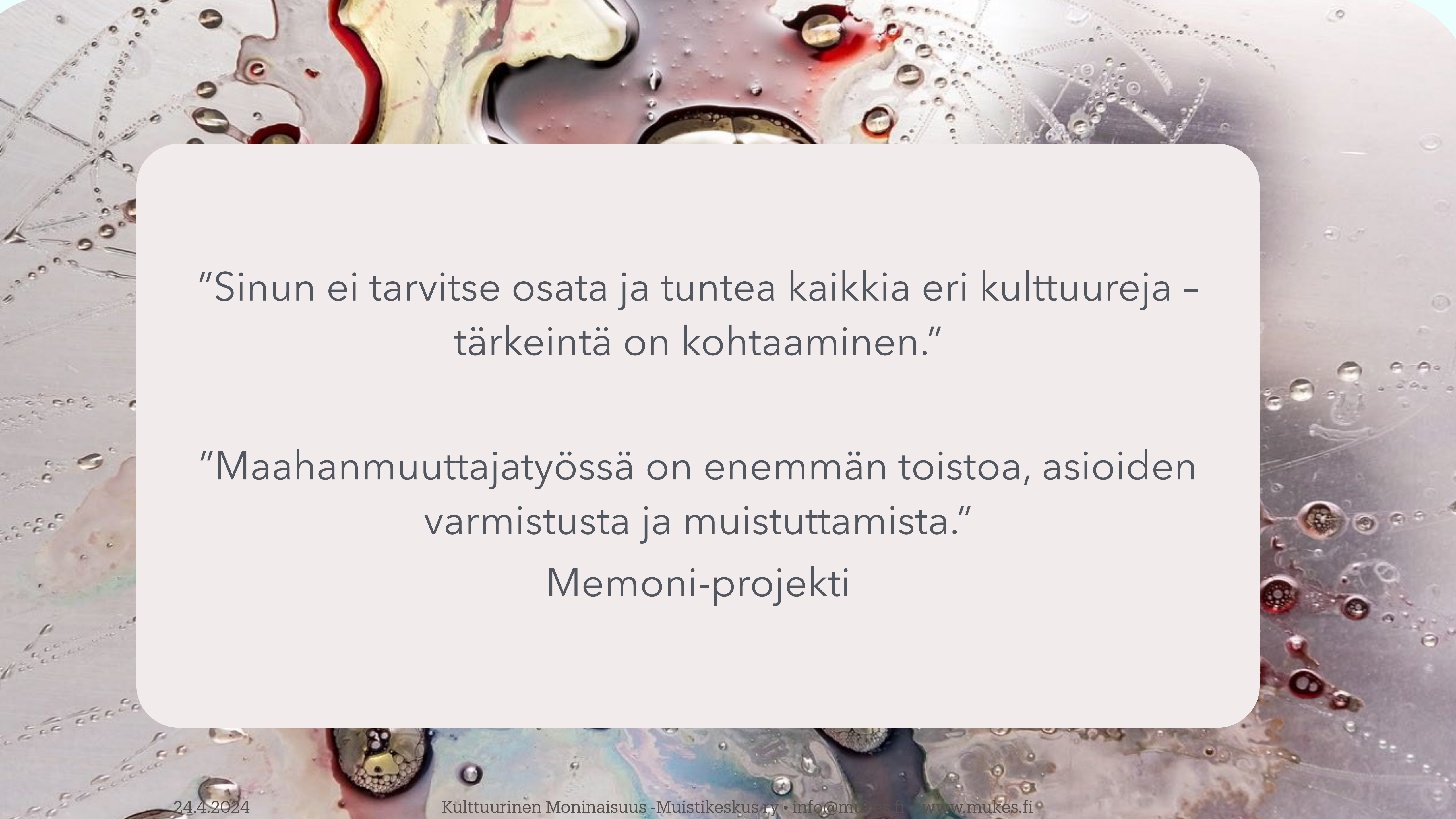

Sosiaalinen yksinäisyys = merkityksellisten suhteiden puute

- Kokemus
- Näkymättömyys
- Ulkopuolisuus
- Kieltäminen
- Vuosrovaikutuksen puute
- Eristäytyminen

<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/yksinaisyyden-omahoito-ohjelma/mita-yksinaisyys>

“Sinun ei tarvitse osata ja tuntea kaikkia eri kulttuureja –
tärkeintä on kohtaaminen.”

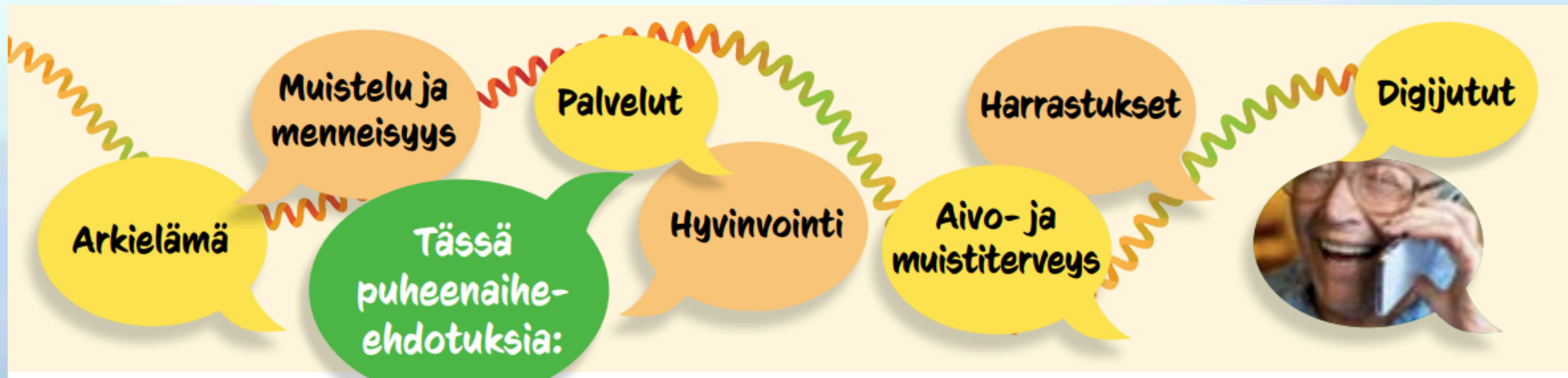
“Maahanmuuttajatyössä on enemmän toistoa, asioiden
varmistusta ja muistuttamista.”

Memoni-projekti

Jututtaja-hanke 2023-2025

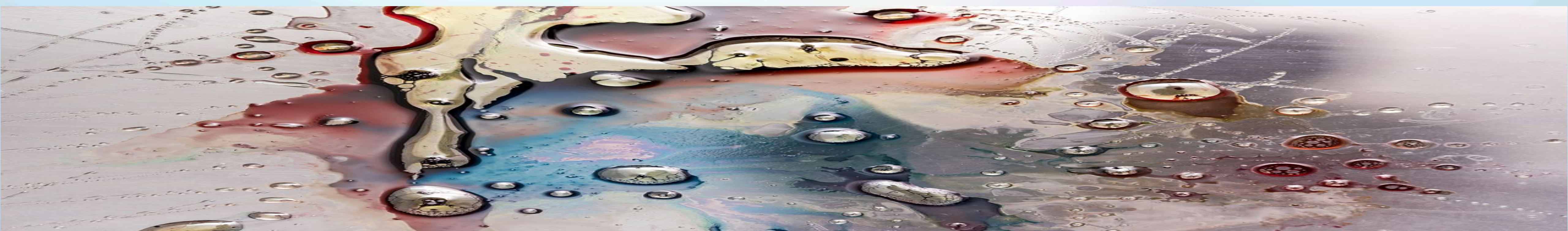
- Yksinäisyyden vähentyminen
- Hyvinvoinnin edistäminen
- Jututtaja-toimintamallin kehittäminen ja juurruttaminen
- Aivo- ja muisti tietoisuuden lisääminen
- Osallisuuden lisääminen
- Vaikuttaminen

Soiton tai tapaamisen rakenne

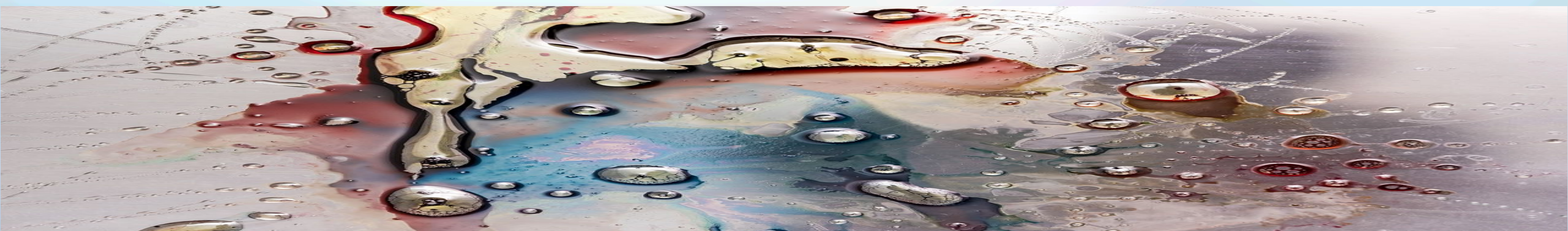
- Henkilökohtaiset ajankohtaiset teemat
- Keskustelu edellisellä soitolla sovitusta kotitehtävästä
- Aiheet ja kysymykset, jotka laukaisevat spontaanin muistikuvan
- Leikillinen toiminta, joka stimuloi kognitiivisia kykyjä
- Seuravaa soittoa varten annettavan kotitehtävän selitys. (Aiheet ja tehtävät, jotka vaativat pohdintaa tai muuta valmistautumista)
- Seuraavasta soitosta sopiminen

Tehtäviä iäkkään kanssa

- **Lajittelu:** Järjestä asiat makeimmasta happamimpaan:
porkkana, koivunmahla, hunaja ja karpalo
- **Vertailu:** Järjestä henkilöt nuorimmasta vanhimpaan Michael Jackson, Taylor Swift, Donald Trump, Coco Chanel, Muhammad Ali
- **Sanan muodostus:** Lisää yksi neljästä vuodenajasta (kevät, kesä, syksy tai talvi) sanaan:
-kääryle; - välitunti; -uni; -väsymys; - keittiö; -esitys jne.
- **Tietämyksien muistipeli:** Nimeä yksi kotimaasi kirjailija, toimittaja, elokuvanäyttelijä
- **Samalaisuuksien löytäminen:** Nimeä kolme samanlaisuutta itsesi ja henkilön välillä:
Käärijä, Kuningatar Elisabet, Donald Trump
- **Yhteyksien löytäminen:** Ketä tai mitä nämä nimet edustavat: Nokia, Mac Donalds, H&M

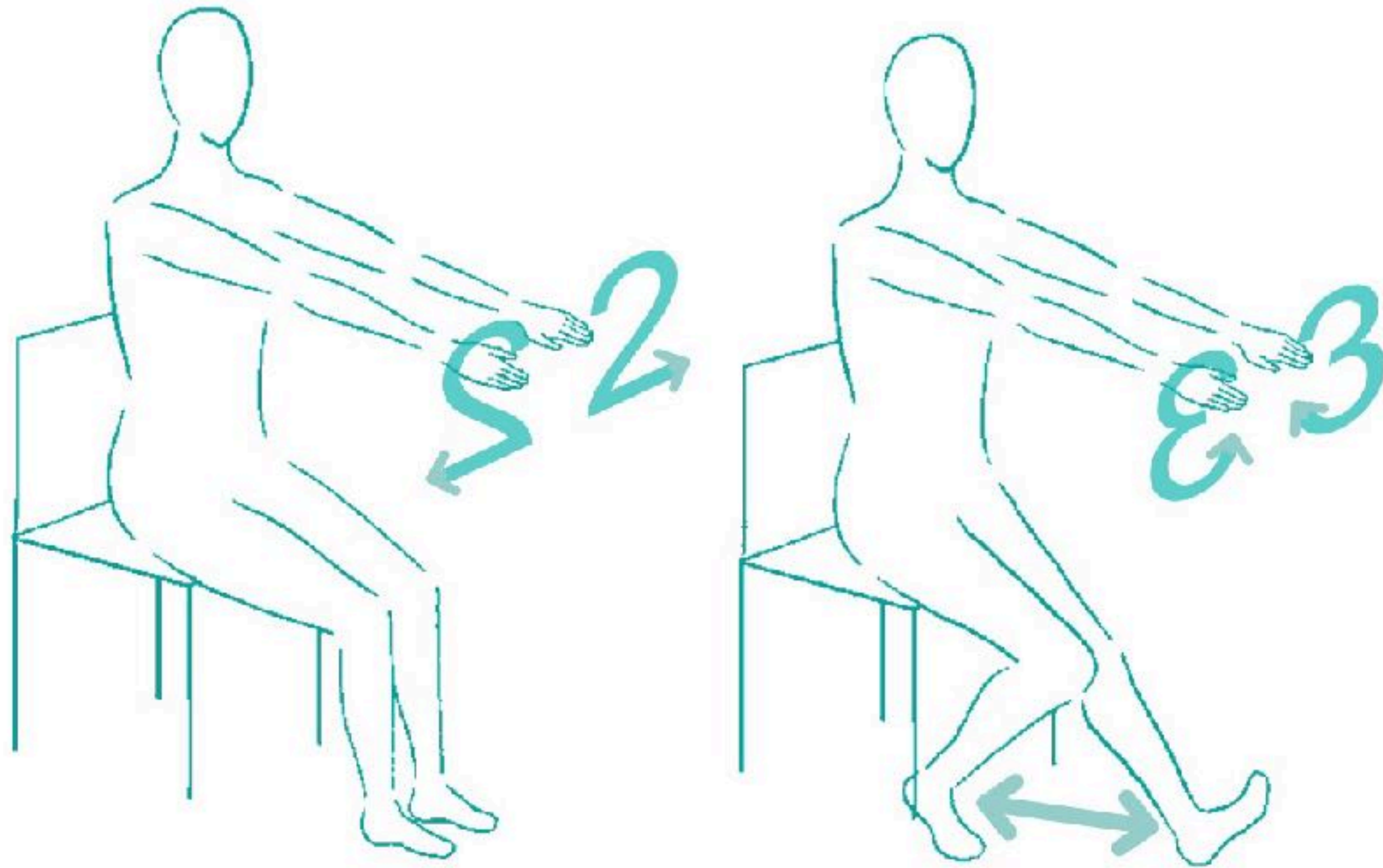

“Työssä eri kulttuuritaustaisten kanssa on otettava huomioon henkilön tausta ja maahantulosyyt. Usein ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajilla on oma kulttuuri tärkeä. Se tarkoittaa kaikkea sitä mikä muodostaa ihmisen identiteetin.”

“Maahanmuuttaja tarvitsee yleensä laajemmin tietoa yhteiskunnasta, terveydenhuollon toimintatavoista ja hoitokäytännöistä - ole valmis kertomaan myös niistä.” Memoni-projekti

Käden pyörittäminen ja taputus

- Kirjoita suorilla käsillä numeroita 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ja 10 ja takaisin niin, että oikea käsi piirtää normaalisti ja vasen tekee numeron samanaikaisesti peilikuvana.

Vaikeuta:

- Lisää numeroiden piirtämiseen jalkojen vaihto eteen ja taakse.

Harjoitus

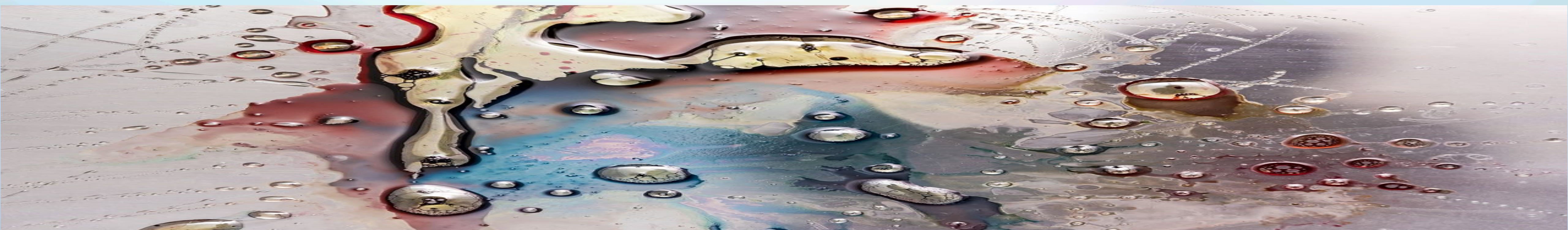
Lähde: Suomen muistiasiantuntijat ry, ETNIMU toiminta 2015-2020

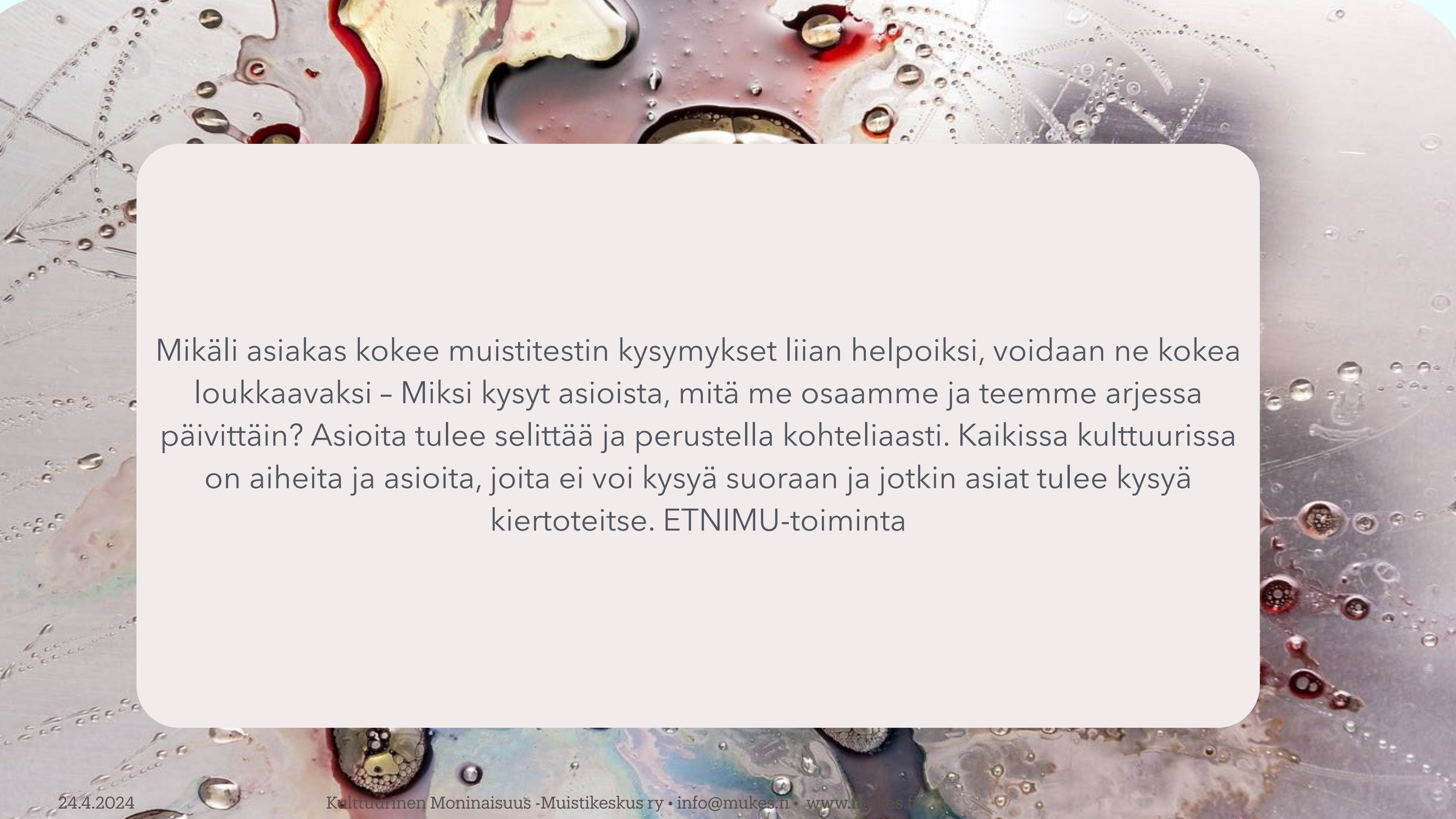
Eri kieli- ja kulttuurivähemmistön ikääntyvä muistivastaanotto

Eri kieli- ja kulttuurivähemmistöön kuuluvat ikääntyvät jäävät usein palveluiden ulkopuolelle

- Erilaiset näkökulmat avun hakemiseen
- Erilaisia käsityksiä muistisairaudesta
- Terveyslukutaito

T. Rune Nielsen 2018

Mikäli asiakas koee muistitestin kysymykset liian helpoiksi, voidaan ne kokea loukkaavaksi - Miksi kysyt asioista, mitä me osaamme ja teemme arjessa päivittäin? Asioita tulee selittää ja perustella kohteliaasti. Kaikissa kulttuurissa on aiheita ja asioita, joita ei voi kysyä suoraan ja jotkin asiat tulee kysyä kiertoteitse. ETNIMU-toiminta

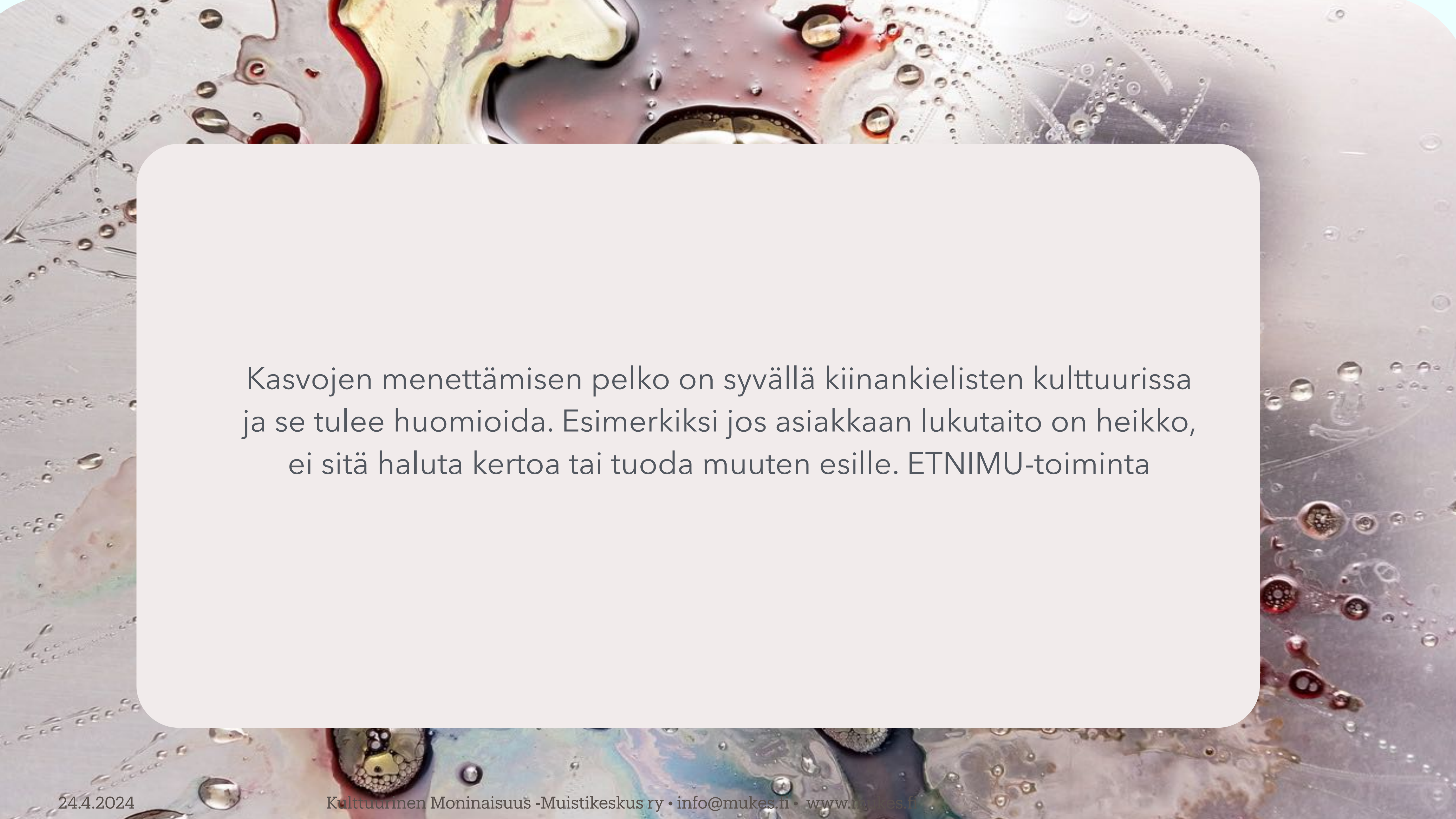
Etninen kuilu muistisairauden alkukartoituksessa

- Muistihäiriöistä kärsivät, eri vähemmistöryhmiin kuuluvat ikääntyvät eivät todennäköisesti hakeudu lääkärin hoitoon oireiden ilmestyessä
- Hoidon erilaiset kulttuuriset näkökohdat (perheen rooli hoitotyössä ja perheen häpeä)
- Väärät diagnoosit (yli- ja alidiagnosointi)
- Sopivien diagnostisten työkalujen puute (asianmukaiset testit, tulkit)
- Etnistaustaiset, kenellä on diagnosoitu muistisairaus, käyttävät vähemmän käytettävissä olevia hoito-, ja tukipalveluja
- Rakenteelliset epäonnistumiset ja syrjintä

T. Rune Nielsen 2018

Sisäministeriö: Ikäihmisten moninaisuus näkyväksi. Selvitys vähemmistöihin kuuluvien ikääntyneiden henkilöiden kokemasta syrjinnästä sosiaali- ja terveyspalveluissa <http://www.intermin.fi/julkaisu/142014>

Kasvojen menettämisen pelko on syvällä kiinankielisten kulttuurissa ja se tulee huomioida. Esimerkiksi jos asiakkaan lukutaito on heikko, ei sitä haluta kertoa tai tuoda muuten esille. ETNIMU-toiminta

Moniulotteinen jäävuori moninaisessa muistityössä

Muistisairauden
jatkoahoito ja seuranta

Diagnosointi

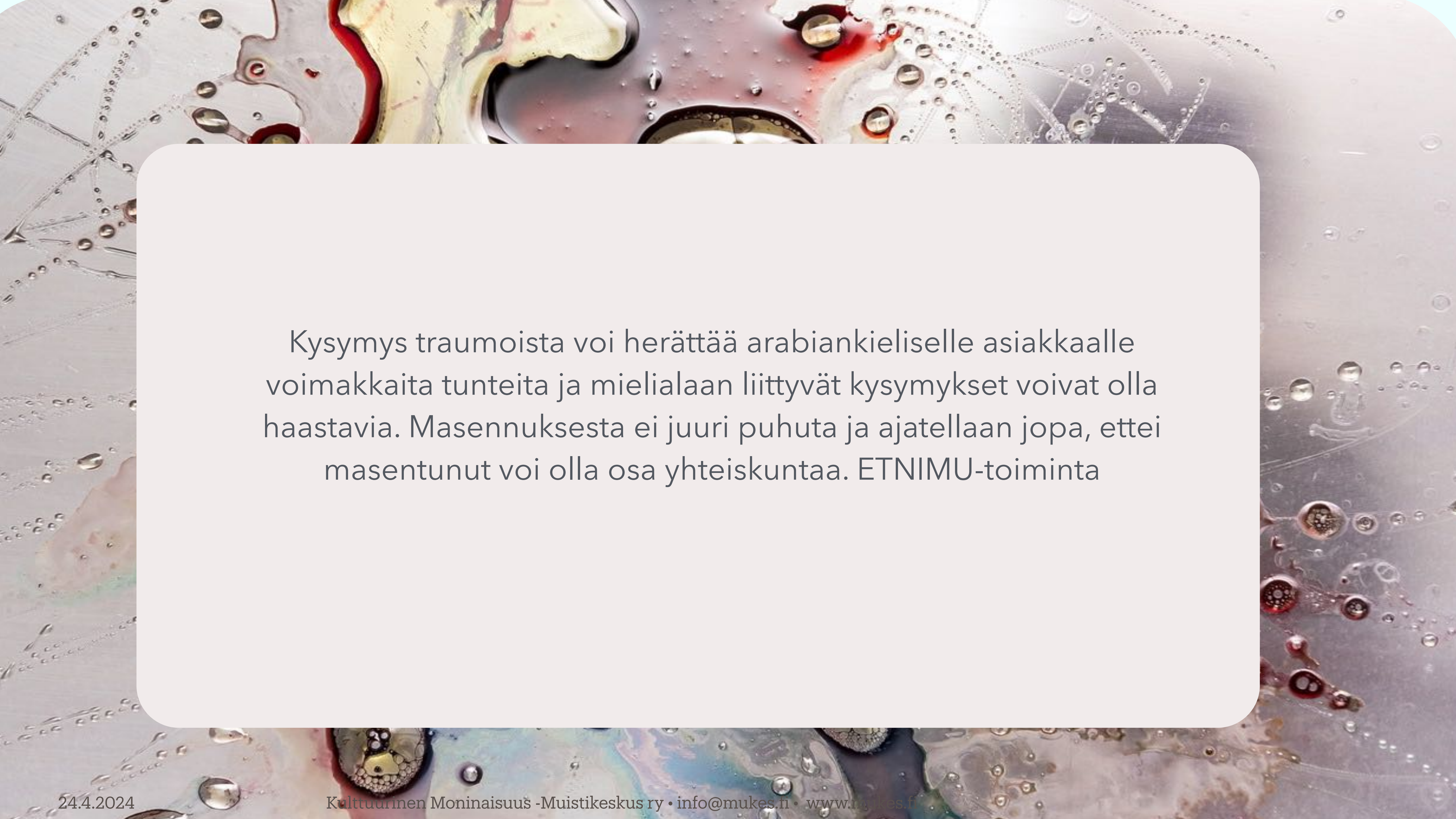
Muistisairauden
alkukartoitus

Muistihäiriöt

Tieto muistisairaudesta

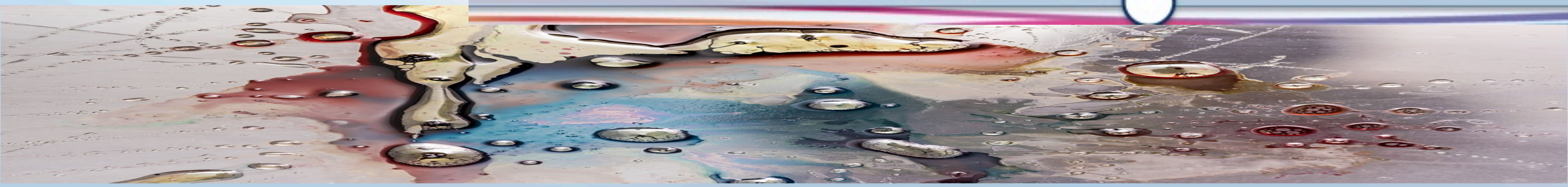
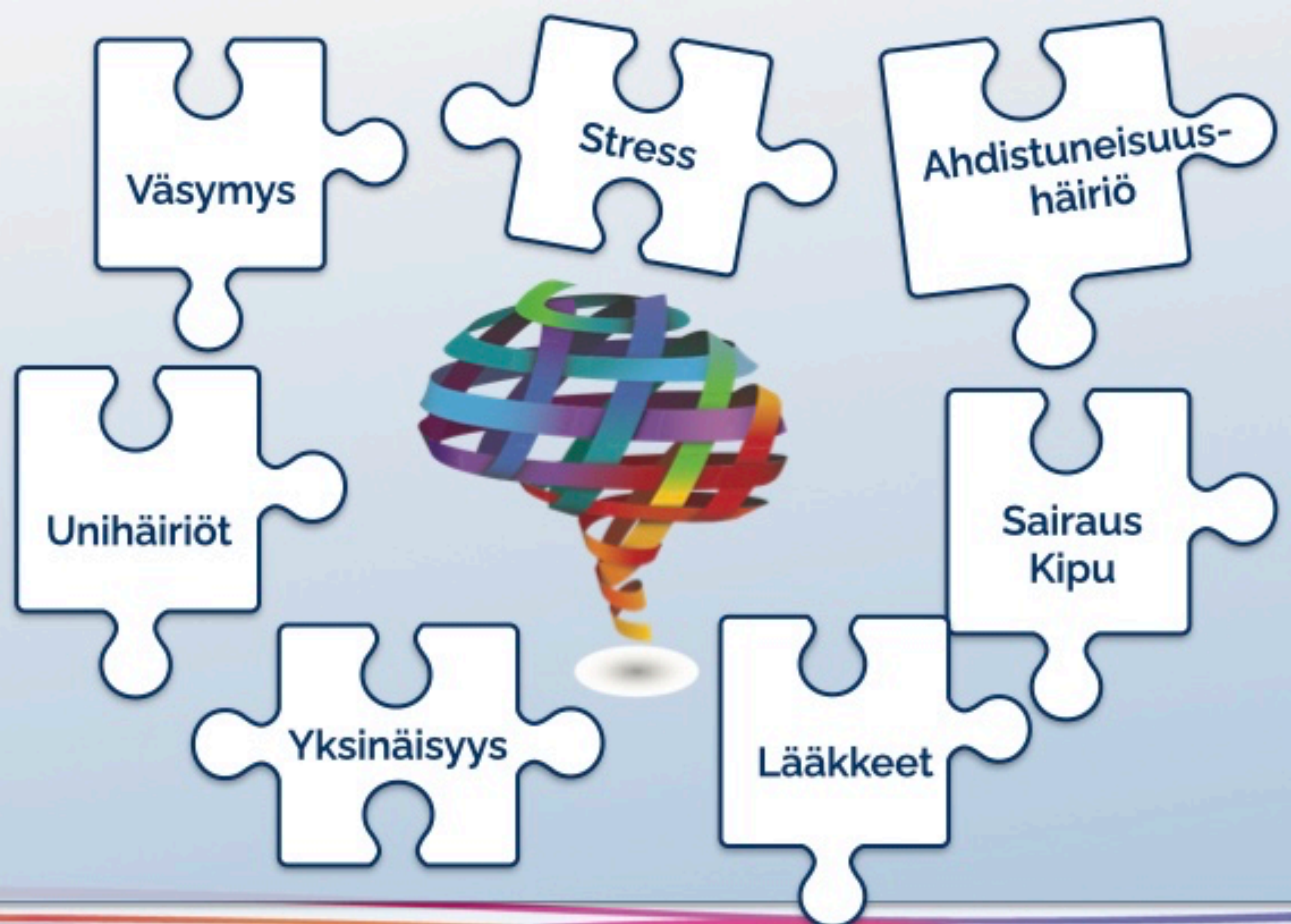

Ammattilainen

The background of the slide is an abstract, artistic composition. It features a dense field of small, clear water droplets of various sizes, some of which are in sharp focus while others are blurred. Interspersed among the droplets are organic, flowing shapes in shades of red, yellow, and blue, resembling marbled paper or liquid paint. The overall effect is one of intricate detail and vibrant color against a light, neutral backdrop.

Kysymys traumaista voi herättää arabiankieliselle asiakkaalle voimakkaita tunteita ja mielialaan liittyvät kysymykset voivat olla haastavia. Masennuksesta ei juuri puhuta ja ajatellaan jopa, ettei masentunut voi olla osa yhteiskuntaa. ETNIMU-toiminta

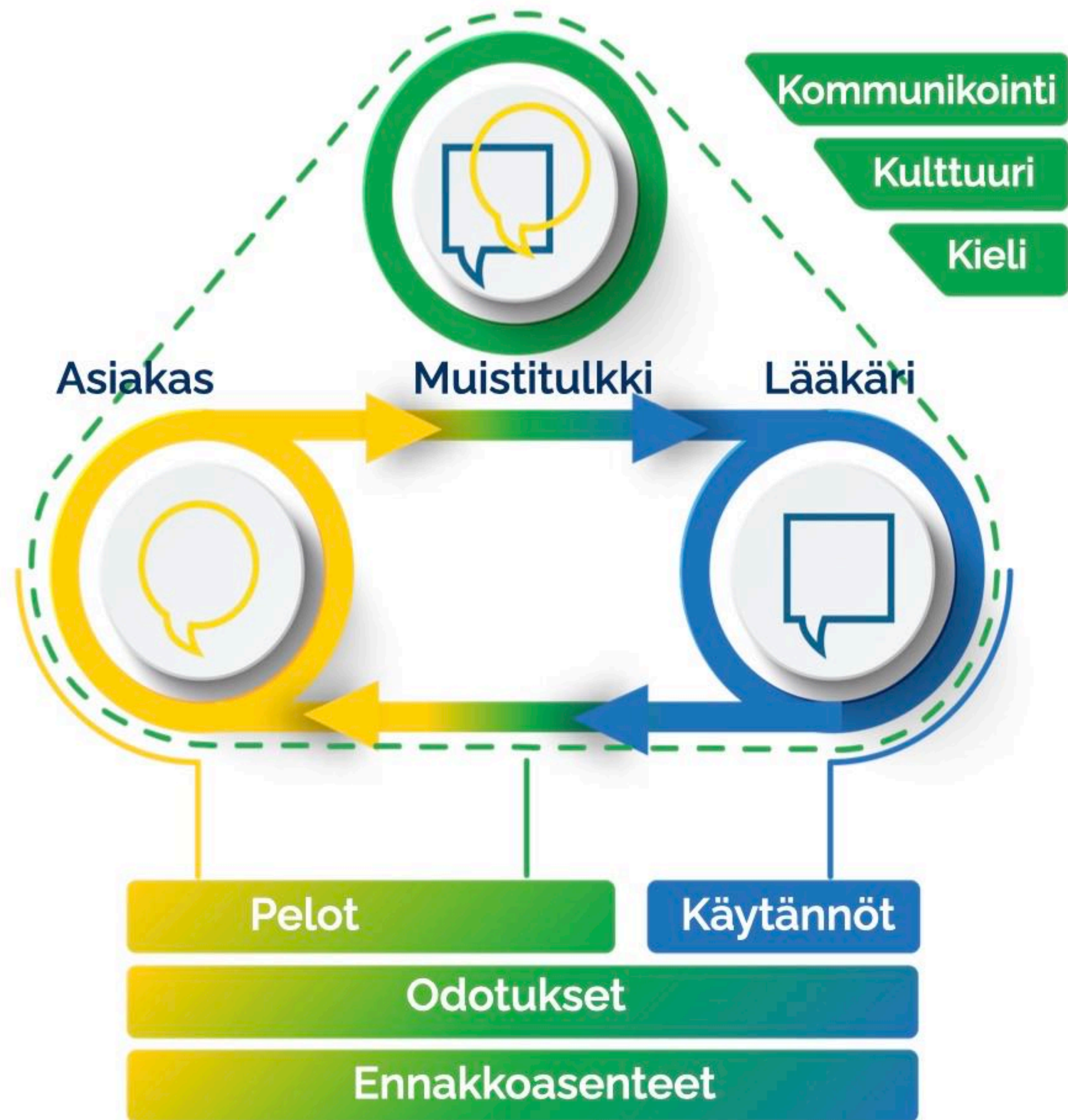
Muistin toimintaan vaikuttaa

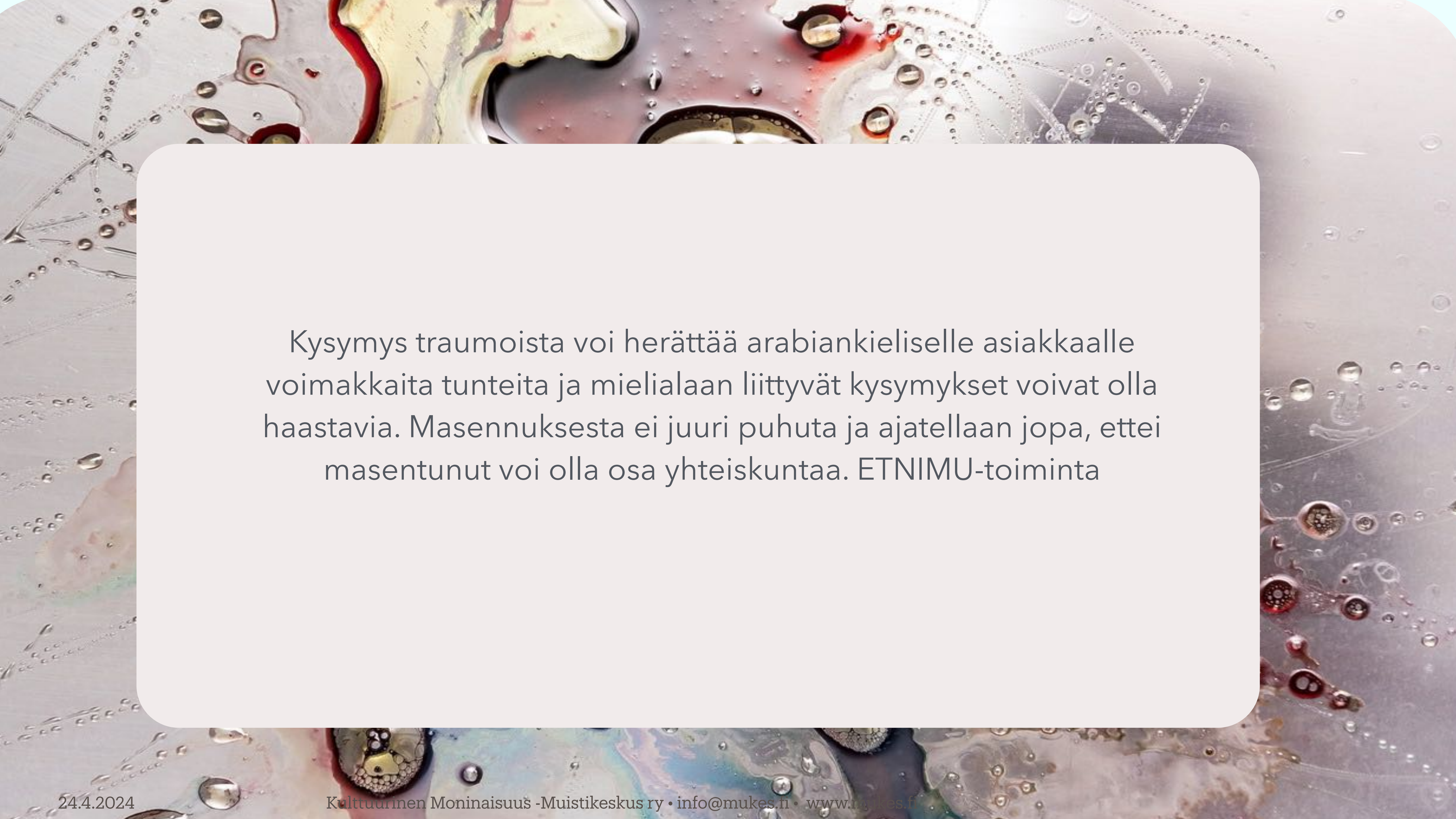

“Muistilääkkeen ottamisen este voi olla se, että ajatellaan, että kun se ei kerran paranna niin miksi sitä pitää lainkaan ottaa” Memoni-projekti

Tulkkaustilanne muistivastaanotolla

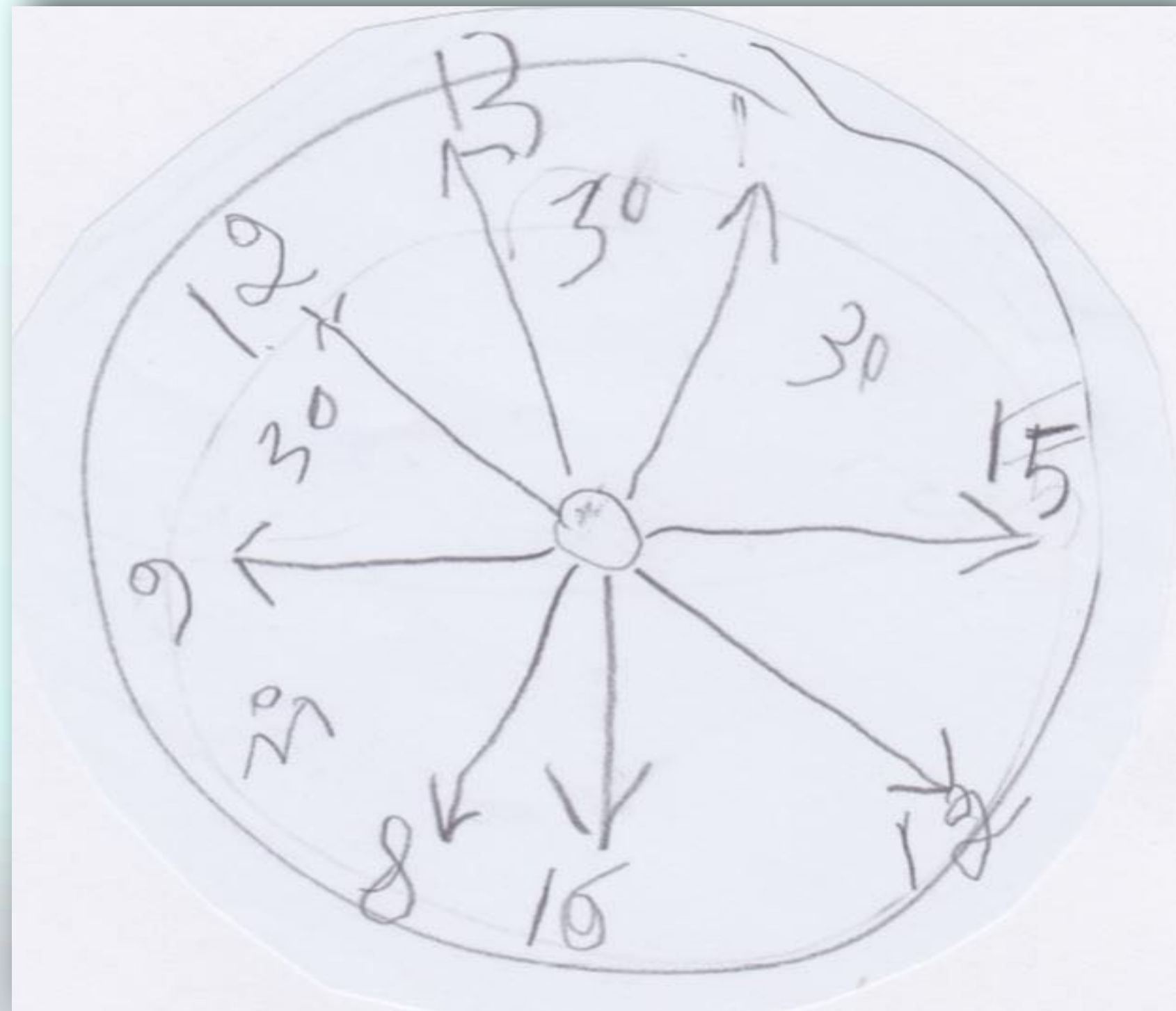
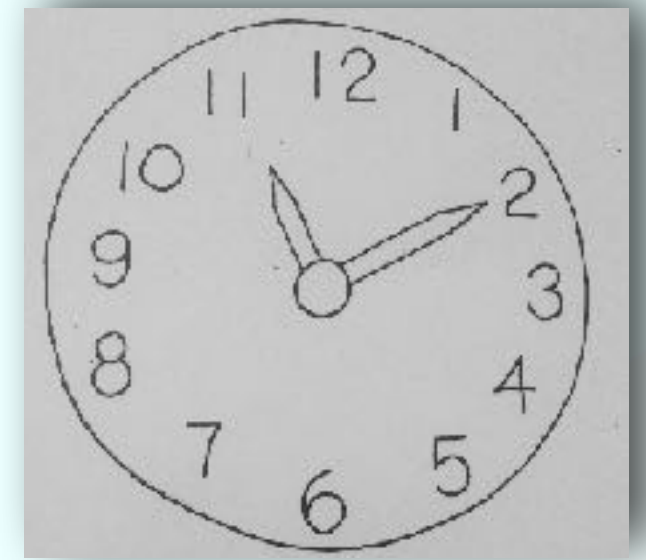

Kuva: Suomen muistiasiantuntijat ry, ETNIMU-toiminta 2015-2020

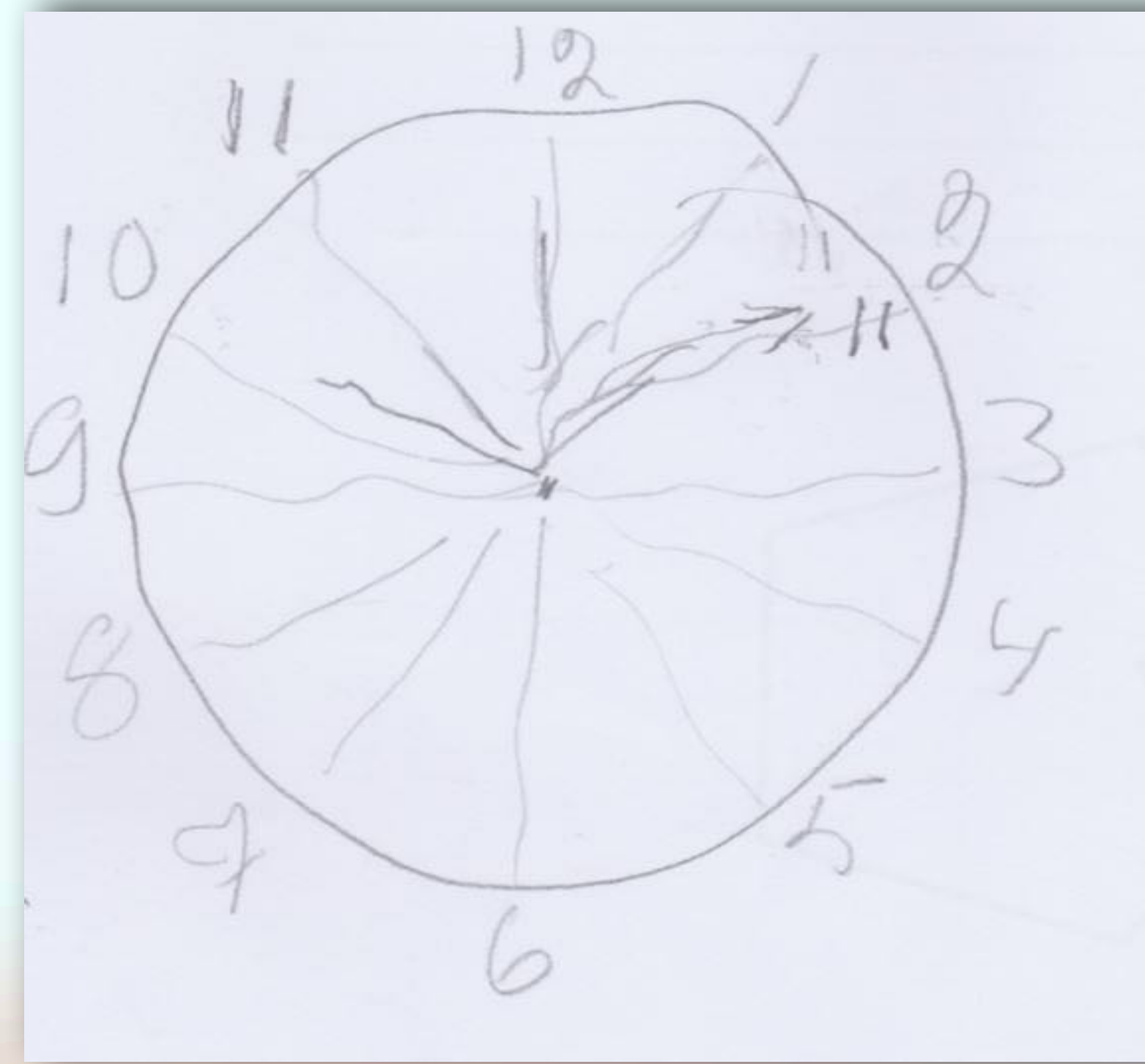

Kysymys traumaista voi herättää arabiankieliselle asiakkaalle voimakkaita tunteita ja mielialaan liittyvät kysymykset voivat olla haastavia. Masennuksesta ei juuri puhuta ja ajatellaan jopa, ettei masentunut voi olla osa yhteiskuntaa. ETNIMU-toiminta

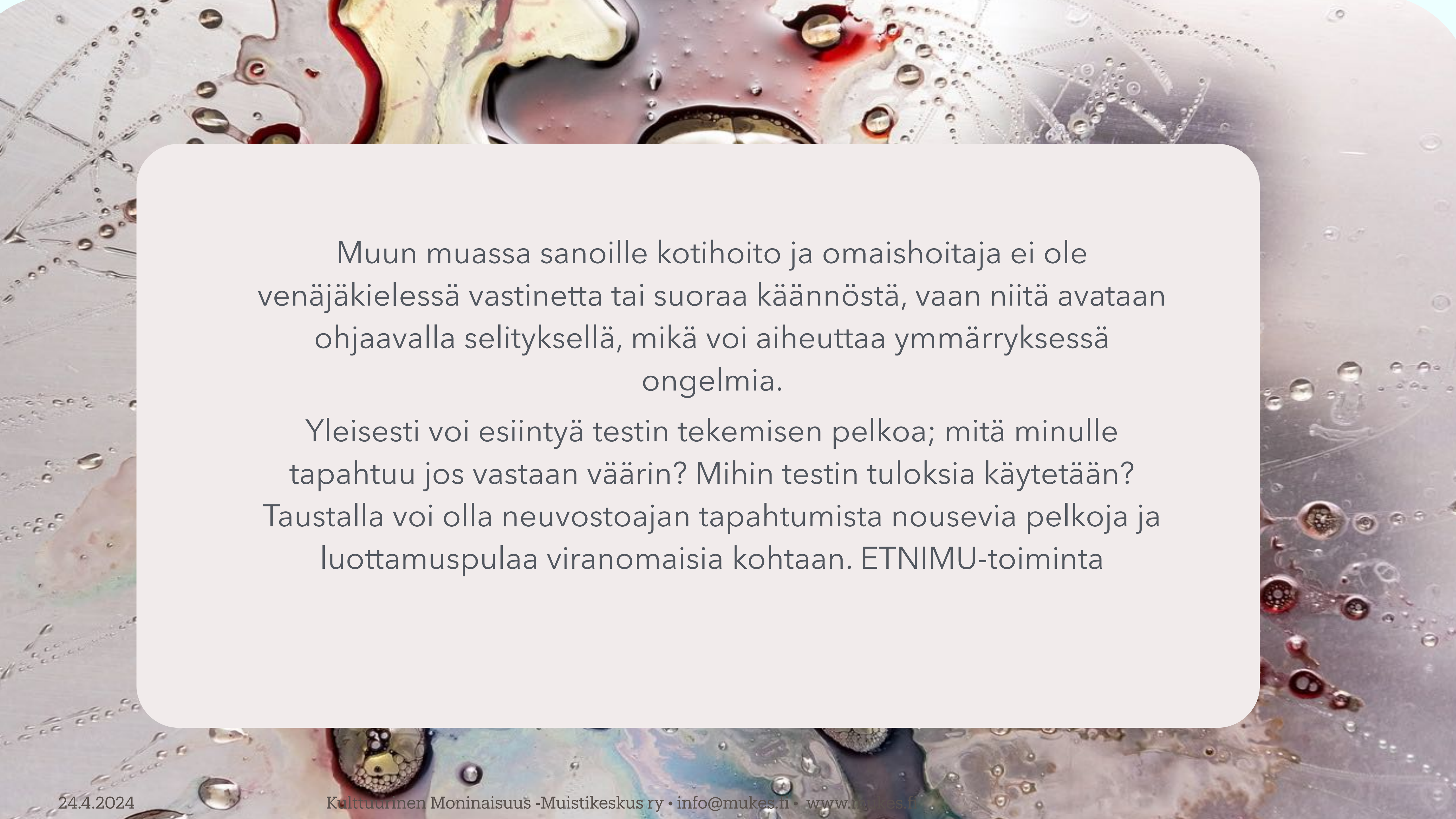
Miksi kantaväestölle suunnatut työkalut eivät toimi

57-vuotiaan somalalaisen piirtämä,
ei koulutusta, Suomessa 18 vuotta.

75-vuotiaan romaninaisen piirtämä,
käynyt kansakoulun, ei ole ollut työelämässä.

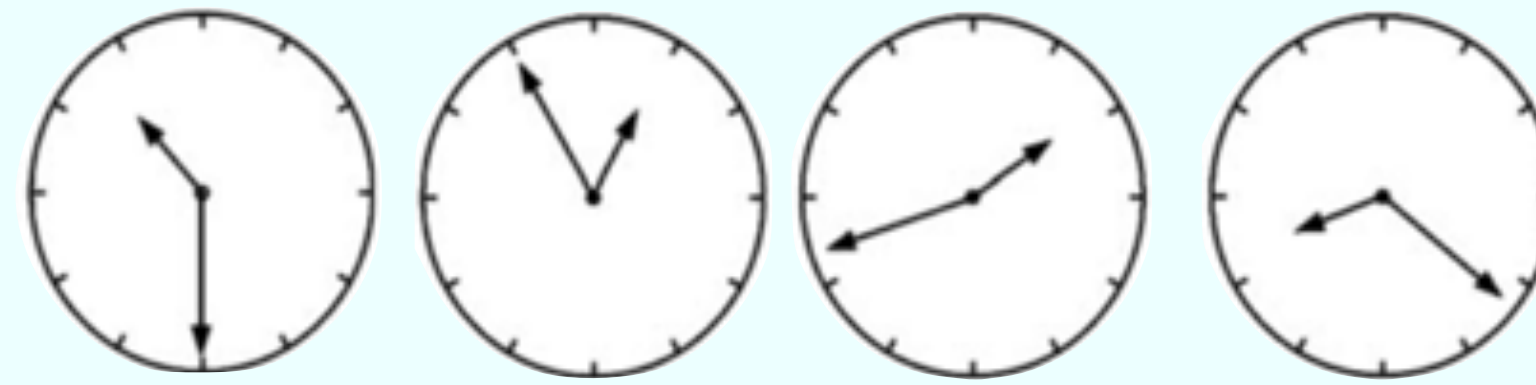

Muun muassa sanoille kotihoito ja omaishoitaja ei ole venäjäkielellä vastinetta tai suoraa käännöstä, vaan niitä avataan ohjaavalla selityksellä, mikä voi aiheuttaa ymmärryksessä ongelmia.

Yleisesti voi esiintyä testin tekemisen pelkoa; mitä minulle tapahtuu jos vastaan väärin? Mihin testin tuloksia käytetään? Taustalla voi olla neuvostoajan tapahtumista nousevia pelkoja ja luottamuspulaa viranomaisia kohtaan. ETNIMU-toiminta

The Multicultural Cognitive Examination (MCE)

The Multicultural Cognitive Examination		
Cognitive domain	Item	Points
General cognitive function	RUDAS	30
Memory	Recall of Pictures Test (immediate recall, delayed recall, and recognition of 10 pictures)	30
Language/executive	Supermarket Fluency (supermarket items in one minute)	28
Visuospatial	Clock Reading Test (reading of the time on 12 clock faces)	12
Total score		/100

MULTICULTURAL COGNITIVE EXAMINATION (MCE) - REGISTRERINGSARK Version 1.1 (Januar 2019)

Label: _____ Patientens navn: _____
 Undersøgelseresort: _____
 Undersøges navn: _____

Deltest	Score
RUDAS	/30
RECALL OF PICTURES TEST - UMIDDELBAR GENKALDELSE	
RECALL OF PICTURES TEST - FØRSINKET GENKALDELSE	
RECALL OF PICTURES TEST - GENKENDELSE	
SUPERMARKET FLUENCY (1 minut)	
Total score	/100

MULTICULTURAL COGNITIVE EXAMINATION (MCE) - REGISTRERINGSARK

CLOCK READING TEST
 Bed patienten fortælle, hvad klokken er på de forskellige ure. Hvis nødvendigt, spørges for præcision.

1: (2:15) _____ 2: (10:30) _____ 3: (4:20) _____
 6: (7:35) _____ 9: (12:55) _____ 7: (1:42) _____
 8: (2:47) _____ 10: (4:42) _____ 11: (1:08) _____

Hvis der læses fejlen af de 4 første ure, opfordres patienten til at gøre det nye svar korrekt (gælder KLT) de 4 første ure. Alle måder at svare som kræver over 1 point gives for hvert korrekt svar (inden for 4-7-2-3 point gives for svar inden for 4-7-5 minutter for det korrekte klokkeslæt).

RECALL OF PICTURES TEST - FØRSINKET GENKALDELSE
 Bed patienten om at genkalde så mange af de tidligere foreviste billeder som muligt.

	Genkaldt
Sko	
Skje	
Kam	
Træ	
Skindpadde	
Nagle	
Fly	
Hus	
Bog	
(Skridt)svand	

Scoren er antallet af korrekt genkaldte billeder.

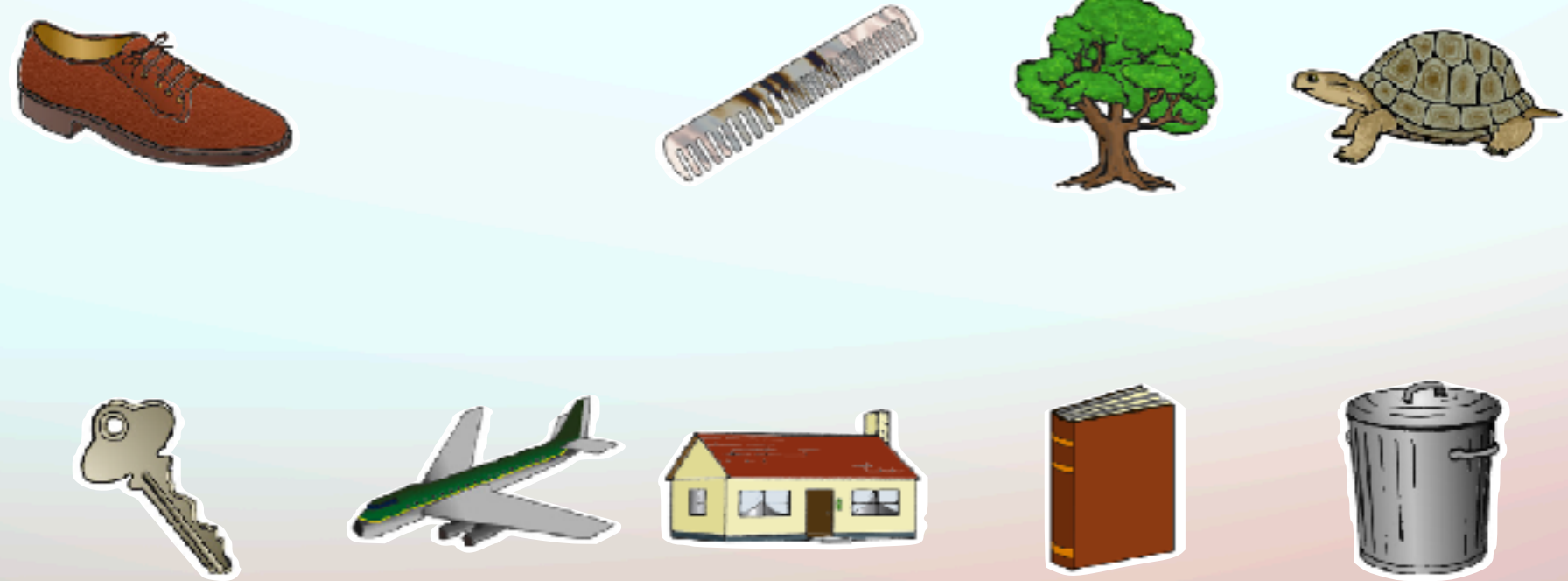
RECALL OF PICTURES TEST - GENKENDELSE
 Bed patienten om at angive de billeder som svarer til de 10 delte forviste billeder.

(Skridt)svand	Øvel	Nagle	Hus	Knot
Hans	Skindpadde	Fly	Sols	Træ
Teg	Passer	Skje	Fly	U
Kam	Bog	Stol	Sko	Bilmer

Scoren er antallet af korrekt genkaldte billeder (10) minus antallet af forkerte svar, med en minimumsscore på 0.

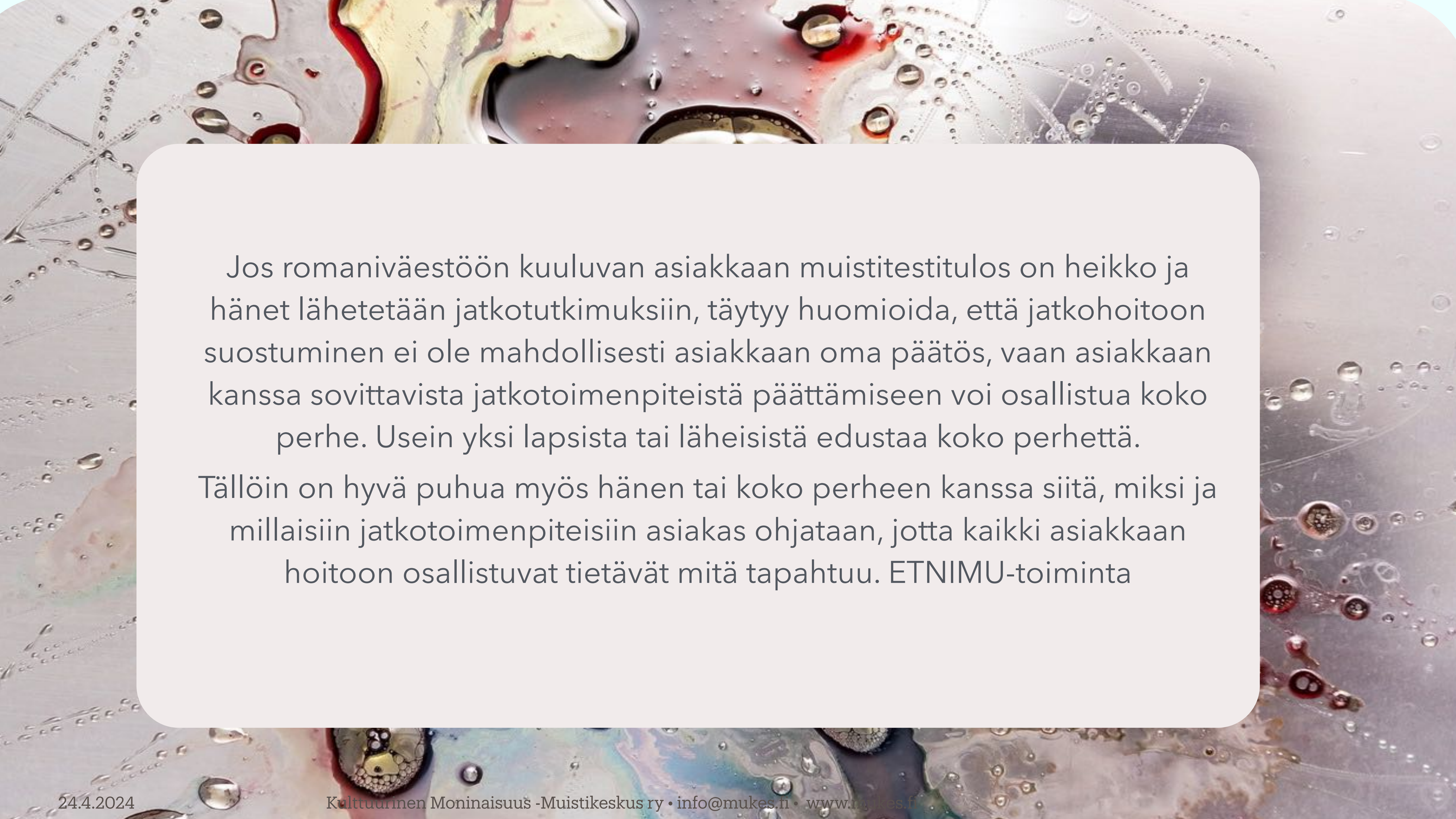
Total score /100

Kontaktperson: T. Rune Nielsen, Nationalt Medicinsk Institut for Demens, telefon +45 35 45 71 18, e-mail: nrn@nmi.dk

Nielsen et al., 2019b

T.Rune Nielsen esittely Onko muistisairaus sallittu kaikille? - MUKESwebinaari 2022
https://www.youtube.com/watch?v=TAmVimlBY2U&ab_channel=MUKES
 (47:28 - 1:10:30)

Jos romaniväestöön kuuluvan asiakkaan muistitestitulokset on heikko ja hänet lähetetään jatkotutkimuksiin, täytyy huomioda, että jatkohoitoon suostuminen ei ole mahdollisesti asiakkaan oma päätös, vaan asiakkaan kanssa sovittavista jatkotoimenpiteistä päättämiseen voi osallistua koko perhe. Usein yksi lapsista tai läheisistä edustaa koko perhettä. Tällöin on hyvä puhua myös hänen tai koko perheen kanssa siitä, miksi ja millaisiin jatkotoimenpiteisiin asiakas ohjataan, jotta kaikki asiakkaan hoitoon osallistuvat tietävät mitä tapahtuu. ETNIMU-toiminta

Kolme näkökulmaa vähemmistöjen parissa tehtävän muistityön laadun parantamiseen

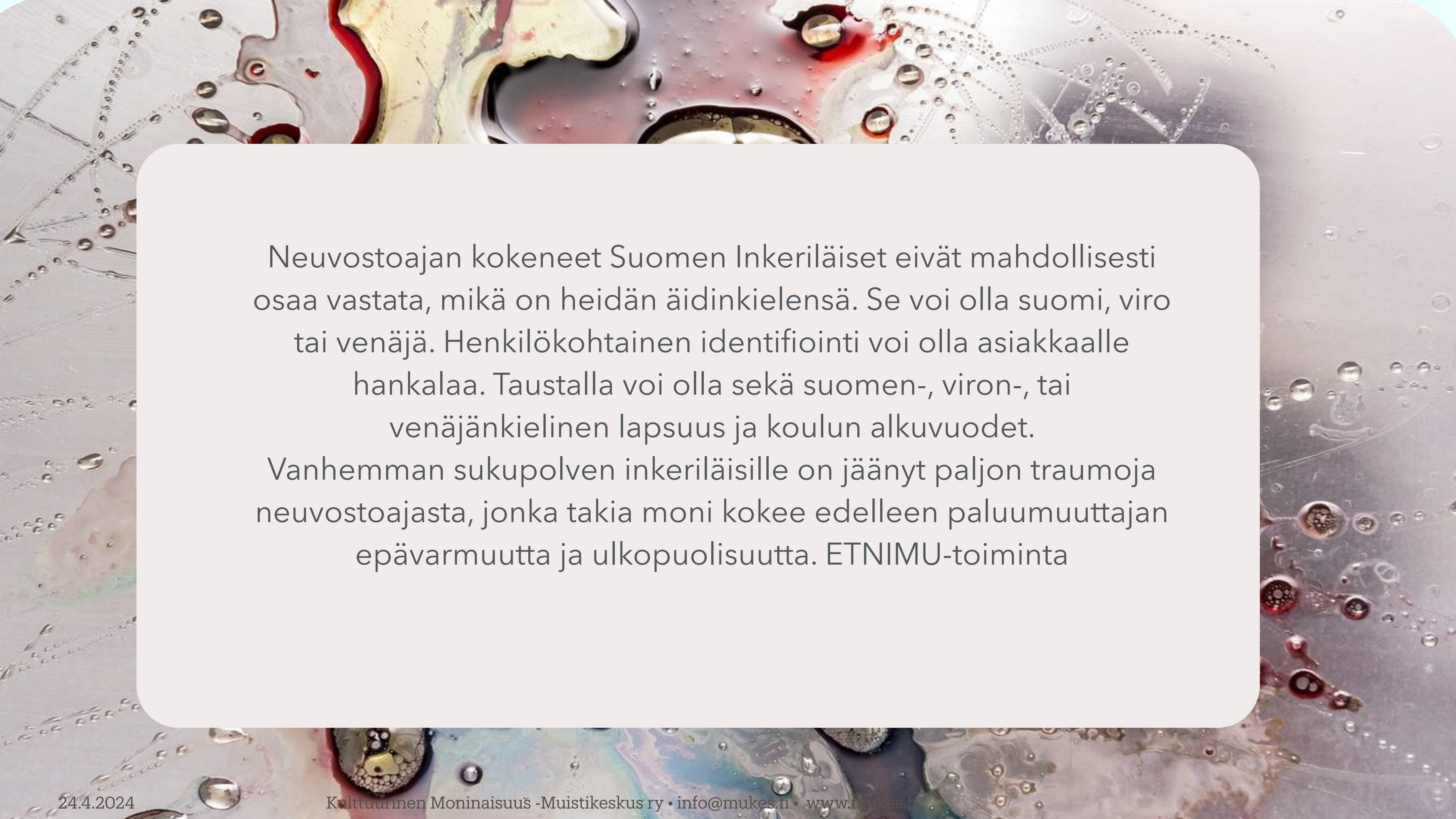

[Ikääntyneiden ihmisoikeuksien toteutumista valvovan itsenäisen asiantuntijan Claudia Mahlerin raportti](#)

Ihmisoikeuskeskuksen julkaisuja 1/2023 Epävirallinen käännös

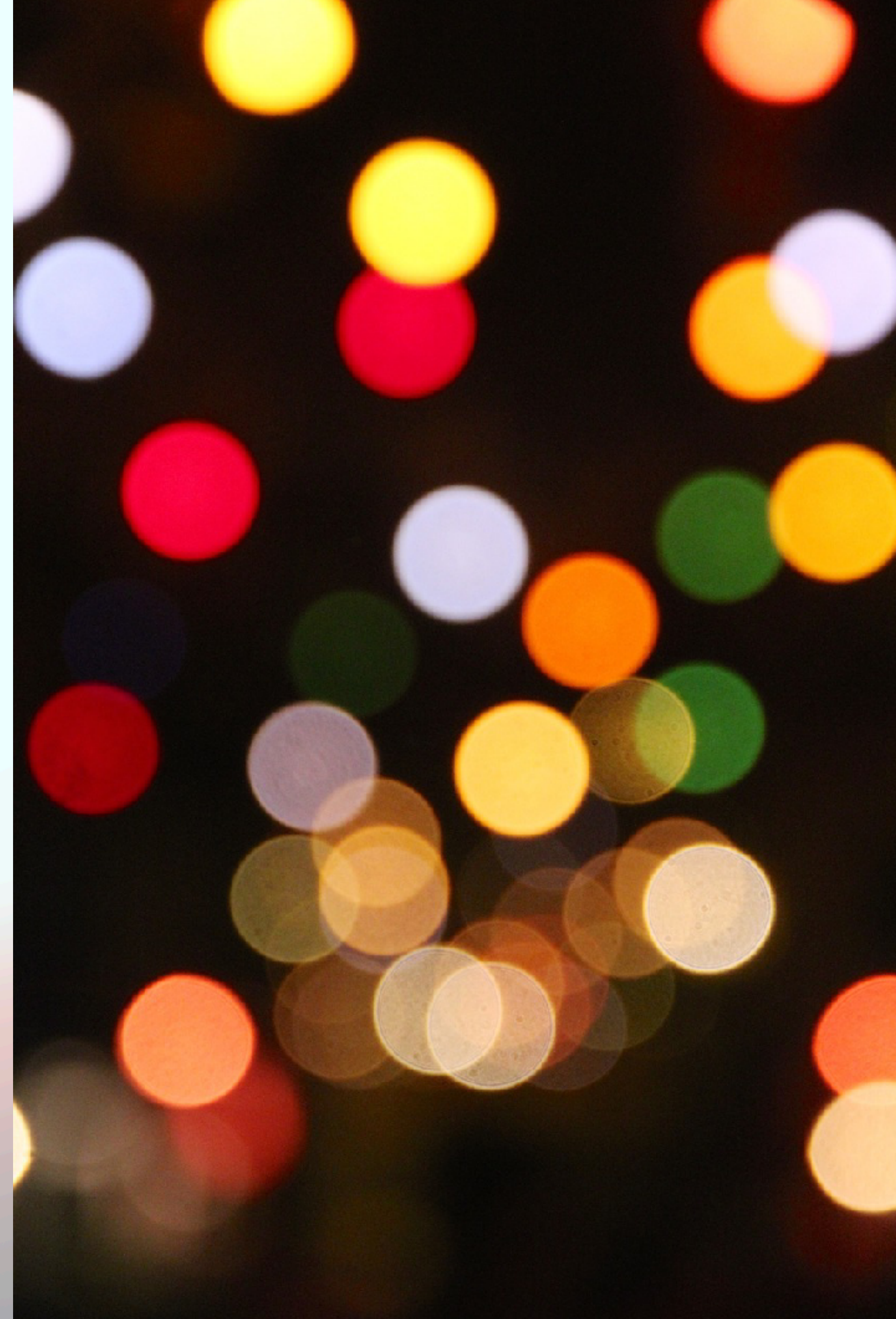
MUKES kannanotto:

[Kieli- ja Kulttuurivähemmistöön kuuluvan asiakkaan oikeus laadukkaaseen muistityöhön on ihmisoikeuskysymys 27.3.2023](#)

Neuvostoajan kokeneet Suomen Inkeriläiset eivät mahdollisesti osaa vastata, mikä on heidän äidinkieltensä. Se voi olla suomi, viro tai venäjä. Henkilökohtainen identifiointi voi olla asiakkaalle hankalaa. Taustalla voi olla sekä suomen-, viron-, tai venäjänkielinen lapsuus ja koulun alkuvuodet. Vanhemman sukupolven inkeriläisille on jäänyt paljon traumoja neuvostoajasta, jonka takia moni kokee edelleen paluumuuttajan epävarmuutta ja ulkopuolisuutta. ETNIMU-toiminta

Värilliset paperit tehtävä

LOUNASTAUKO

Askel eteen -harjoitus

Askel eteen on osallistava draamaharjoitus, jossa osallistujat astuvat hetkeksi toisen ihmiseen asemaan ja pohtivat heille esitettyjä väitteitä tämän roolin kautta. Harjoitus käsittelee sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja esteettömyyttä sekä tekee eriarvoisuuden näkyväksi vanhuspalveluissa.

Kesto: 30-40 min

Kohderyhmä: Vanhustyön ammattilaiset, alan opiskelijat ja vapaaehtoiset

Työryhmä:

Jade II -projekti, Käpyrinne ry: Susanna Lehtovaara ja Suvi Sahakari

Eläkeläiset ry: Eva Rönkkö

Yhdenvertainen vanhuus II -projekti, Seta ry: Outi Tjurin

Kysymykset yleisölle (ja osallistujille):

Kertooko harjoitus jotain suomalaisesta yhteiskunnasta?

Entä asenteistamme?

Onko ilmapiiri yhteiskunnassamme sellainen, jossa on helppoa olla taustaltaan erilainen?

Millaisia askeleita yhteiskunnassa pitäisi ottaa, jotta ihmiset olisivat keskenään tasa-arvoisempia?

Mikä saa teidät tuntemaan olonne tervetulleeksi ja arvostetuksi palvelukeskukseen?

TAUKO

Oppimisen reflektointi

Rouva Orlova

Nimi: Rouva Orlova

Kotimaa: Venäjä

Ikä: 65v

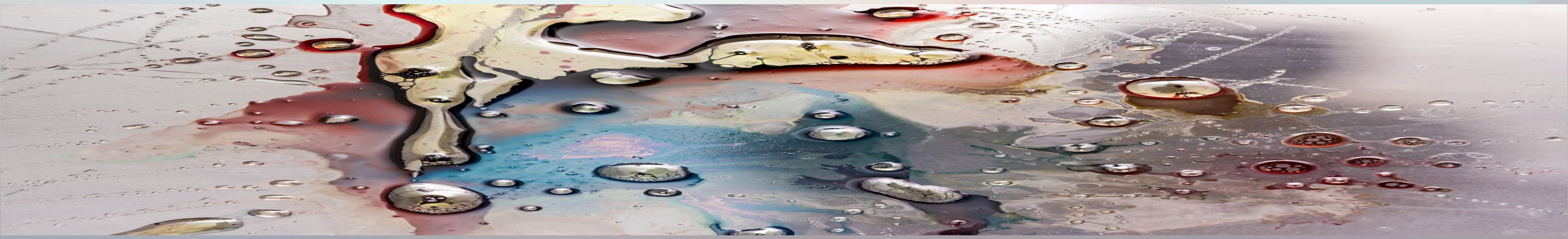
Kielitaito: suomi ja venäjä

Vapaa-aika: Kasvimaa. Haluaa käydä teatterissa ja konsertissa.

Tilanne: Hoitaa 89-vuotiasta äitiä kotona eikä voi jättää äitiä yksin kotiin.

Äiti on muistisairas.

Käytännössä omaishoitaja, mutta ei tiedä omaishoidon tuesta.

Millaisia tunteita tämä tarina herätti sinussa?

Millaista apua rouva Orlova tarvitsee?

Keneltä hänen pitäisi saada apua?

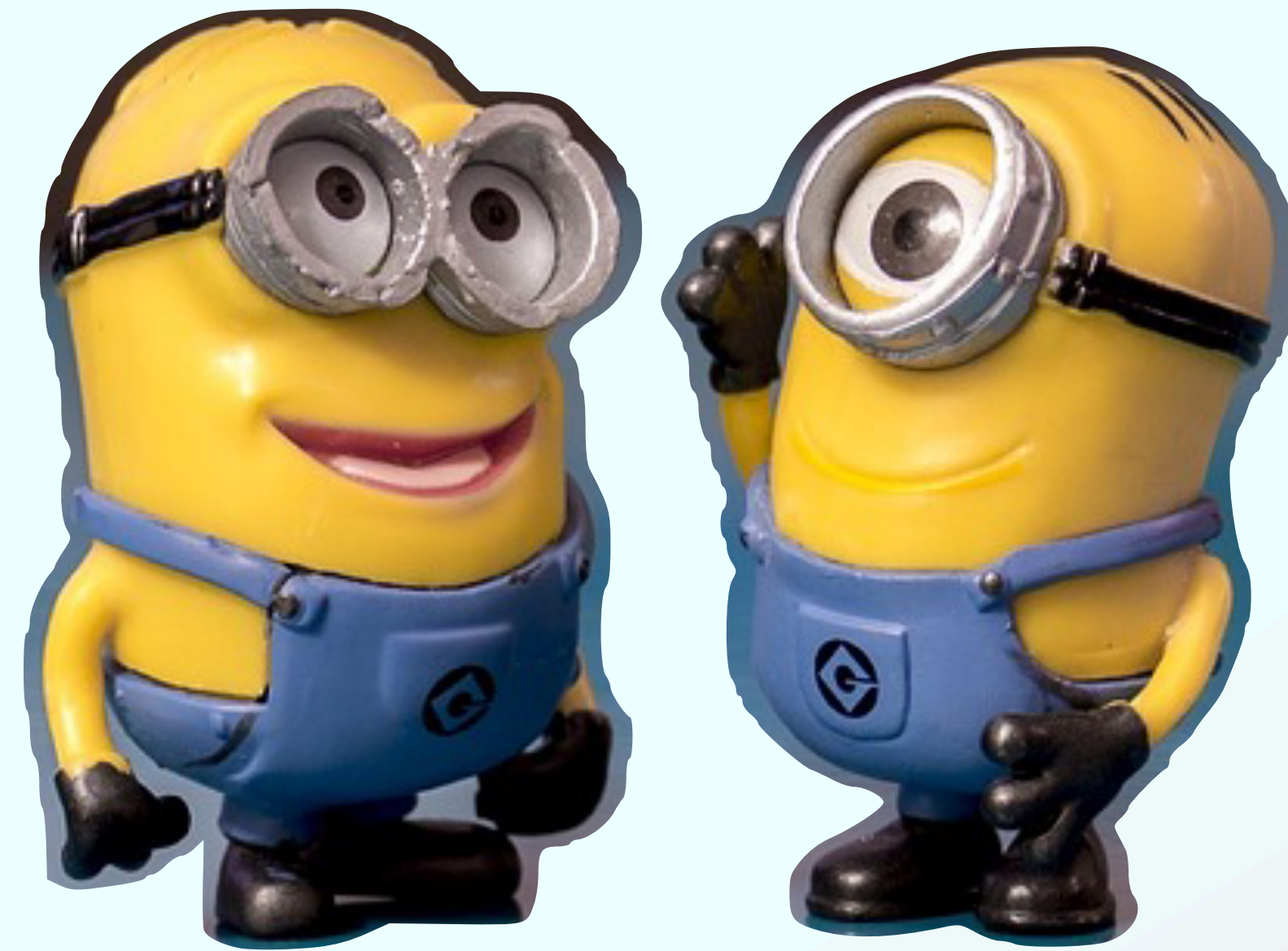
Mikä saisi sinut tuntemaan olosi tervetulleeksi ja arvostetuksi palvelukeskuksessa?

Paperitehtävä: Ikääntyvän vieraskielisen kohtaaminen

- Luokkaa jokainen paperistanne installaatio joka kuvasta kohtaamista
- Jokainen kirjoittaa paperille yhden sanaan joka liittyy hyvään kohtamiseen
- Suunnittele oma installaatio näin, että sanasi jonka kirjoitit jää nähtäviin
- Hakekaa ryhmiin ja rakentakaa yhteinen installaatio
- Keksikää ryhmässä yhteiselle installaatiolle tarina, jonka yksi teistä esittele kaikille

Juttelee naapurin kanssa

Mikä oli koulutuspäivän tärkein opetus tai takeaway-slogan, jonka haluat muistaa jatkossa?

Miten tämä koulutuspäivä vaikutti näkemyksiin tai lähestymistapaasi tiettyyn aiheeseen?

MUKES Mukula-kampanja

Liity mukaan tuomaan iloa ja voimaa moninaisille ikäihmisille!

24.4.2024

Kulttuurinen Moninaisuus -Muistikeskus ry • info@mukes.fi • www.mukes.fi

“50 Shades of Memory Work”

Intergenerational activities
with foreign-born
older people

WEBINAR

DATE: Thursday, November 21, 2024

TIME: from 12 pm – 3 pm UTC+2 (Helsinki Time)

PRICE: 45 eur/person*

zoom
Events

The webinar is organised by The Finnish Center for Cultural Diversity and Memory – MUKES.fi

Vertaistukiryhmä vieraskielisille omaishoitajille

**Hoidatko läheistäsi, jolla on muistiongelmia?
Onko äidinkielesi muu kuin suomi tai ruotsi?**

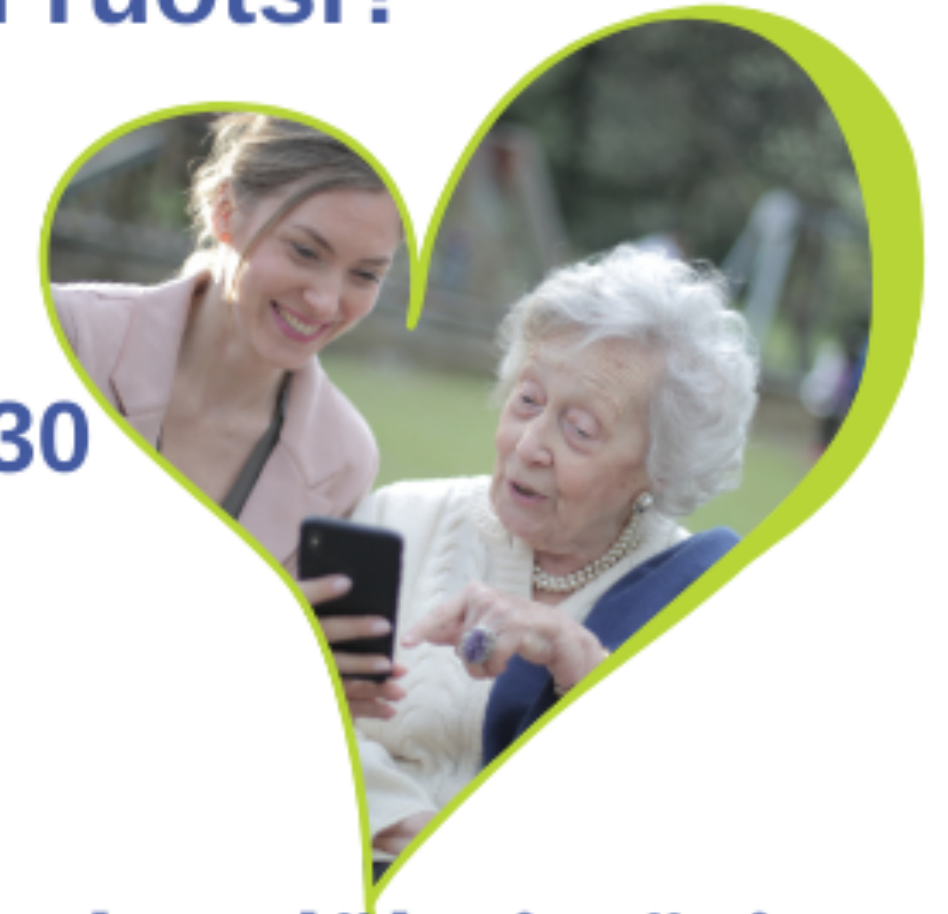
Tule mukaan uuteen ryhmään!

Aika: ti 9.4.; 23.4.; 7.5.; 21.5. klo 16 - 17.30

Paikka: Ratamestarinkatu 7 B, Helsinki

Ryhmässä saat:

- tietoa muistiasioista ja miten voit tukea läheistäsi
- vertaistukea itsellesi
- tukea omasta jaksamisesta huolehtimiseen

**Ilmoittautuminen ja lisätiedot:
tuulikki.hakala@polli.fi p. 046 922 3590**

**Pääkaupunkiseudun
OMAISHOITAJAT**

Kulttuurinen
Moninaisuus
-Muistikeskus ry

MUKES.fi

Muistityön tukiverkosto

MUKES on perustanut valtakunnallisen sensitiivisen muistityön tukiverkoston.

Verkosto on tarkoitettu muistialan ammattilaisille ja alan opiskelijoille, kenen työhön liittyy muistisairauden alkukartoitus ja muistipalvelujen ohjaus.

Julkaisu muistialan ammattilaisille

MUKES
uutiset 1/2023

Uusi julkaisu muistiammat

Monikulttuurisen
työn yhteen-

MUKES
uutiset 1/2023

Kulttuurinen
Moninaisuus
-Muistikeskus
MUKES
laati kannanoton.
Lue lisää s. 7

Uusi julkaisu muistiamm

Vieraita vai omia- tutkimus
ulkomaalaistaustaisista
asiakkaista julkisessa
liikuntapalveluissa s. 16

THL - Kä
polkua k
eri toimi

MUKES
uutiset 2/2023

Kulttuurinen
Moninaisuus
-Muistikeskus ry
MUKES.fi

Muistiliiton Sven Claes:
Muistiopas-hanke
vahvistaa yhteisön
sisäisiä valmiuksia
ottaa muistisairaudet
puheeksi
Klikkaa sivulle 20

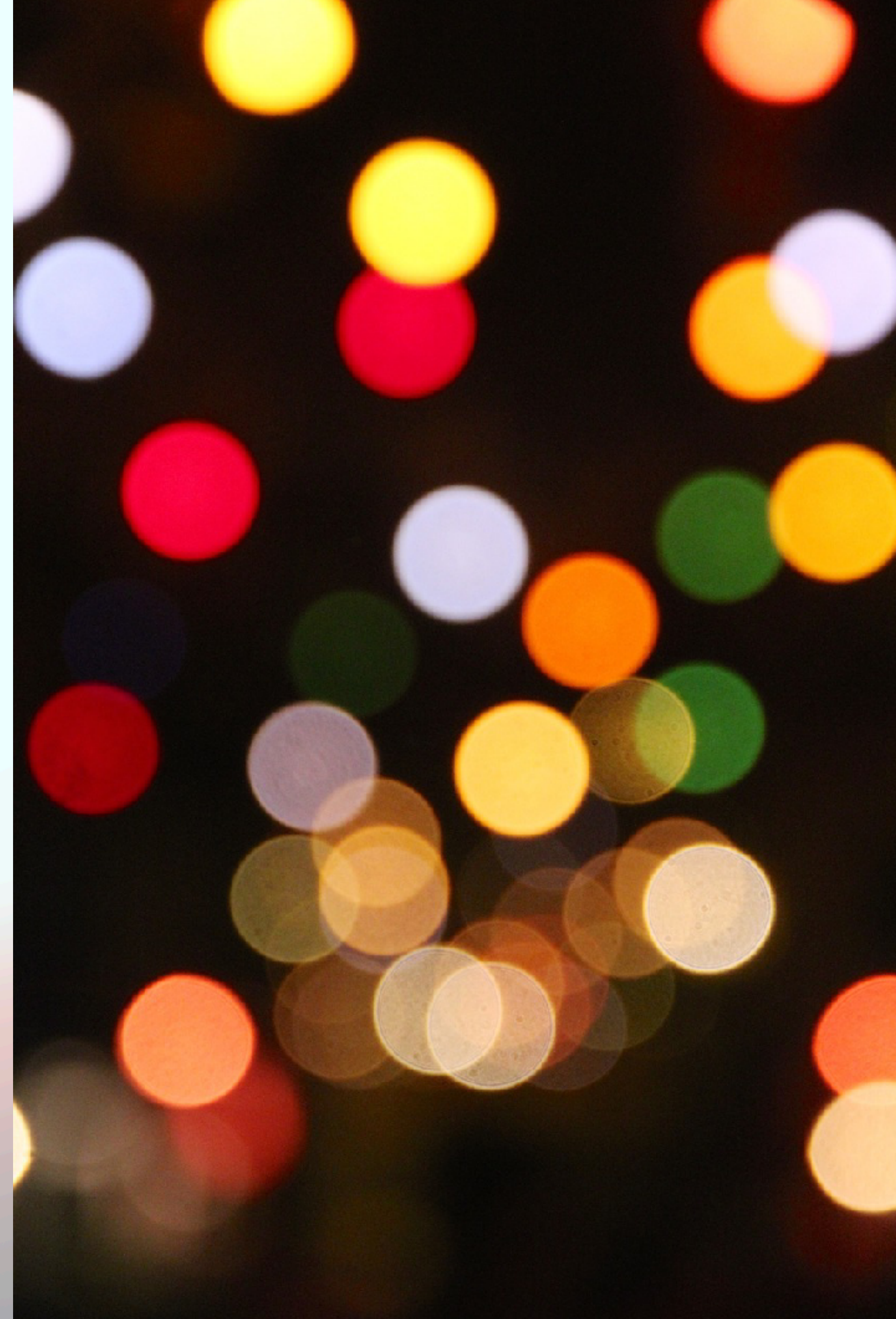
Muistiammattilaisen tietopaketti

Tutkimushanke – sovittujen termien
puute estää tehokasta viestintää
muistisairauksista s.22

MUKES osallistui Alzheimer
Europe #33 konferenssiin
Lue lisää s. 12

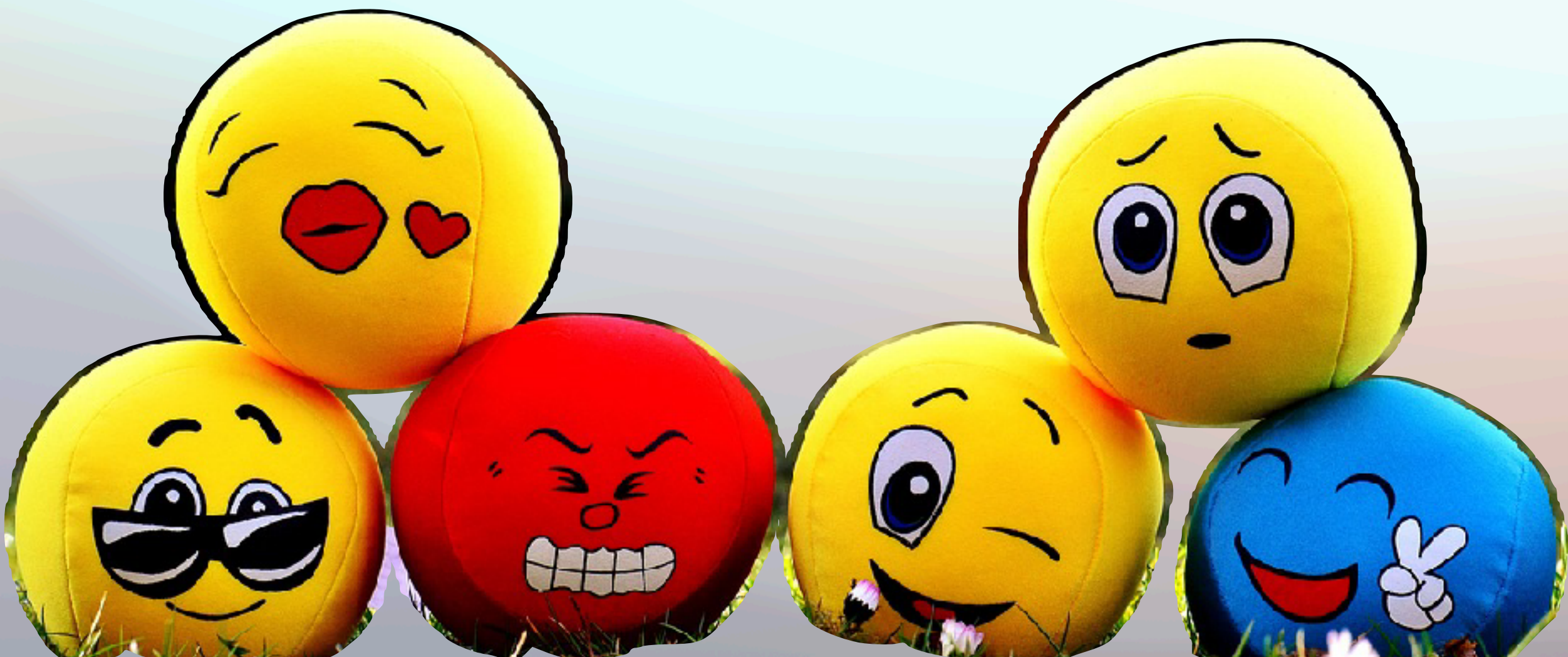

Värilliset paperit tehtävä

Ovelta löytyy purkki ja Emojit

Olkaa hyvää ja laittakaa jokainen yksi niistä purkkiin!

Kiitos ajastanne ja turvallista kotimatkaa!

Siiri & Ann-Ly

Kulttuurinen
Moninaisuus
-Muistikeskus ry

